EXTRAORDINARY *BUITENGEWONE*

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

GOVERNMENT GAZETTE

STAATSKOERANT

VAN DIE REPUBLIEK VAN SUID-AFRIKA

Registered at the Post Office as a Newspaper *As 'n Nuusblad by die Poskantoor Geregistreer*

Price 10c Prys
Overseas 15c Oorsee
POST FREE—POSVRY

VOL. 36.] CAPE TOWN, 19TH JUNE, 1968. [No. 2100.
KAAPSTAD, 19 JUNIE 1968.

DEPARTMENT OF THE PRIME MINISTER.

No. 1072.] [19TH June, 1968.

It is hereby notified that the State President has assented to the following Acts which are hereby published for general information:—

		PAGE
No. 54 of 1968:	Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968	3
No. 55 of 1968:	Parliamentary Service and Administrators' Pensions Amendment Act, 1968	19
No. 56 of 1968:	Bantu Laws Amendment Act, 1968	27
No. 57 of 1968:	Armaments Development and Production Act, 1968	35
No. 60 of 1968:	Second Railways and Harbours Acts Amendment Act, 1968 ..	45

DEPARTEMENT VAN DIE EERSTE MINISTER.

No. 1072.] [19 Junie 1968.

Hierby word bekend gemaak dat die Staatspresident sy goedkeuring geheg het aan die onderstaande Wette wat hierby ter algemene inligting gepubliseer word:—

		BLADSY
No. 54 van 1968:	Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968	4
No. 55 van 1968:	Wysigingswet op Pensioene vir Parlementsdiens en Administrateurs, 1968	20
No. 56 van 1968:	Wysigingswet op Bantoewetgewing, 1968	28
No. 57 van 1968:	Wet op Krygstuigontwikkeling en -vervaardiging, 1968	36
No. 60 van 1968:	Tweede Wysigingswet op Spoorweg- en Hawewette, 1968 ..	46

CONTENTS.

Department of the Prime Minister.

GOVERNMENT NOTICE.

No.		PAGE
1072	Act of No. 54 of 1968: Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968	3
1072	Act of No. 55 of 1968: Parliamentary Service and Administrators' Pensions Amendment Act, 1968	19
1072	No. 56 of 1968: Bantu Laws Amendment Act, 1968	27
1072	Act No. 57 of 1968: Armaments Development and Production Act, 1968	35
1072	Act No. 60 of 1968: Second Railways and Harbours Acts Amendment Act, 1968 ..	45

INHOUD.

Departement van die Eerste Minister.

GOEWERMENTSKENNISGEWING.

No.		BLADSY
1072	Wet No. 54 van 1968: Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968	4
1072	Wet No. 55 van 1968: Wysigingswet op Pensioene vir Parlementsdiens en Administrateurs, 1968	20
1072	Wet No. 56 van 1968: Wysigingswet op Bantoewetgewing, 1968	28
1072	Wet No. 57 van 1968: Wet op Krygstuigontwikkeling en -vervaardiging, 1968	36
1072	Wet No. 60 van 1968: Tweede Wysigingswet op Spoorweg- en Hawewette, 1968 ..	46

No. 54, 1968.]

ACT

To confirm that certain areas in South-West Africa are areas for the different native nations in South-West Africa and may be extended; to make provision for legislative councils, executive councils and other governing bodies for such nations and for the powers, functions and duties of such councils and bodies; to empower the State President to make laws in respect of certain areas; and to provide for matters incidental thereto.

(*English text signed by the State President.*)
(*Assented to 6th June*, 1968.)

WHEREAS it is desirable that the native nations in the territory of South-West Africa should in the realization of their right of self-determination develop in an orderly manner to self-governing nations and independence:

BE IT THEREFORE ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

Application of Act.

1. This Act as well as any amendment thereof shall apply in the territory of South-West Africa, including that part of the said territory known as the Eastern Caprivi Zipfel and referred to in section 38 (5) of the South-West Africa Constitution Act, 1968 (Act No. 39 of 1968).

Areas for native nations.

2. The following areas shall be areas for the different native nations:—

(*a*) Damaraland, consisting of the area at Okambahe and the farms Zessfontein and Franzfontein referred to in paragraphs (3), (4) and (5), respectively, of the First Schedule to Government Notice No. 122 of 1923 of the territory of South-West Africa, and the area at Otjohorongo referred to in Government Notice No. 108 of 1925 of the said territory of South-West Africa, and any other land or area which may, after the commencement of this Act, be reserved and set apart in terms of any law for the exclusive use of and occupation by Damaras;

(*b*) Hereroland, consisting of the areas Otjituo and Epukiro referred to in paragraphs (4) and (5), respectively, of the Second Schedule to Government Notice No. 122 of 1923 of the territory of South-West Africa, the Waterberg East Reserve referred to in Government Notice No. 156 of 1936, and the Eastern Reserve referred to in paragraph (*d*) of Government Notice No. 374 of 1947, of the said territory of South-West Africa, and any other land or area which may, after the commencement of this Act, be reserved and set apart in terms of any law for the exclusive use of and occupation by Hereros;

(*c*) Kaokoland, consisting of the Kaokoveld referred to in paragraph (*e*) (1) of Government Notice No. 374 of 1947 of the territory of South-West Africa;

No. 54, 1968.]

WET

Om te bevestig dat sekere gebiede in Suidwes-Afrika gebiede vir die verskillende naturellevolke in Suidwes-Afrika is en uitgebrei kan word; om voorsiening te maak vir wetgewende rade, uitvoerende rade en ander bestuursliggame vir sodanige volke en vir die bevoegdhede, werksaamhede en pligte van sodanige rade en liggame; om aan die Staatspresident die bevoegdheid te verleen om wette ten opsigte van sekere gebiede uit te vaardig; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

(*Engelse teks deur die Staatspresident geteken.*)
(*Goedgekeur op* 6 *Junie* 1968.)

NADEMAAL dit wenslik is dat die naturellevolke in die gebied Suidwes-Afrika in die uitlewing van hulle selfbeskikkingsreg op ordelike wyse sal ontwikkel tot selfbesturende volke en onafhanklikheid:

WORD DAAR DERHALWE BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Toepassing van Wet.

1. Hierdie Wet en ook enige wysiging daarvan is van toepassing in die gebied Suidwes-Afrika, met inbegrip van dié gedeelte van genoemde gebied wat die Oostelike Caprivi Zipfel heet en vermeld word in artikel 38 (5) van die Wet op die Konstitusie van Suidwes-Afrika, 1968 (Wet No. 39 van 1968).

Gebiede vir naturellevolke.

2. Die volgende gebiede is gebiede vir die verskillende naturellevolke:—

(*a*) Damaraland, bestaande uit die gebied te Okambahe en die plase Zessfontein en Franzfontein vermeld in onderskeidelik paragrawe (3), (4) en (5) van die Eerste Bylae by Goewermentskennisgewing No. 122 van 1923 van die gebied Suidwes-Afrika, en die gebied te Otjohorongo vermeld in Goewermentskennisgewing No. 108 van 1925 van genoemde gebied Suidwes-Afrika, en enige ander grond of oppervlakte wat ná die inwerkingtreding van hierdie Wet ingevolge die een of ander wet gereserveer en afgesonder word vir die uitsluitlike gebruik en okkupasie deur Damaras;

(*b*) Hereroland, bestaande uit die gebiede Otjituo en Epukiro vermeld in onderskeidelik paragrawe (4) en (5) van die Tweede Bylae by Goewermentskennisgewing No. 122 van 1923 van die gebied Suidwes-Afrika, die Waterberg-oos-reservaat vermeld in Goewermentskennisgewing No. 156 van 1936, en die Oostelike-reservaat vermeld in paragraaf (*d*) van Goewermentskennisgewing No. 374 van 1947, van genoemde gebied Suidwes-Afrika, en enige ander grond of oppervlakte wat ná die inwerkingtreding van hierdie Wet ingevolge die een of ander wet gereserveer en afgesonder word vir die uitsluitlike gebruik en okkupasie deur Herero's;

(*c*) Kaokoland, bestaande uit die Kaokoveld vermeld in paragraaf (*e*) (1) van Goewermentskennisgewing No. 374 van 1947 van die gebied Suidwes-Afrika;

(*d*) Okavangoland, consisting of the Okavango area referred to in Proclamation No. 32 of 1937 of the territory of South-West Africa;

(*e*) Eastern Caprivi, consisting of the Eastern Caprivi Zipfel referred to in section 38 (5) of the South-West Africa Constitution Act, 1968 (Act No. 39 of 1968);

(*f*) Ovamboland, consisting of the area referred to in regulation 1 of Proclamation No. 27 of 1929 of the territory of South-West Africa;

(*g*) such other land or area as may after the commencement of this Act be reserved and set apart for the exclusive use of and occupation by any native nation and recognized by the State President by proclamation in the *Gazette* as an area for such nation.

Establishment of legislative councils.

3. The State President may, after consultation with the native nation concerned and by proclamation in the *Gazette*, establish a legislative council for any area referred to in section 2.

Constitution of legislative councils.

4. (1) Subject to the provisions of this Act a legislative council referred to in section 3 shall be constituted in the manner determined by the State President by proclamation in the *Gazette* after consultation with the native nation concerned.

(2) Without prejudice to the generality of the power conferred by subsection (1) any proclamation in terms of that subsection may also provide for—

(*a*) the election by way of voting in the territory referred to in section 1, and the designation of the members of a legislative council, the filling of vacancies, and the qualifications of voters and of candidates for such elections;

(*b*) the period of office and conditions of service of such members;

(*c*) the attendance of sessions of a legislative council by representatives of the Republic.

(3) A proclamation in terms of subsection (1) may be withdrawn or amended by like proclamation.

Legislative powers of legislative councils.

5. (1) Any legislative council referred to in section 3 may—

(*a*) for the area for which it has been established, make enactments, not inconsistent with this Act, in respect of any matter referred to in the Schedule;

(*b*) with the approval of the State President previously obtained, provide in any such enactment for the enforcement thereof in respect of members of the native nation in question who are or reside outside that area but within the territory referred to in section 1,

and may make different such enactments for different regions or places and different categories or groups of persons.

(2) No enactment made in terms of subsection (1) shall have any force or effect until it has been approved by the State President and made known by notice in the *Gazette*, and the State President may, before approving any enactment, refer it back to the legislative council concerned for reconsideration.

Executive government.

6. (1) The executive government of any area for which a legislative council has been established in terms of section 3, in regard to the matters referred to in the Schedule, shall vest in an executive council which shall be constituted from among the members of the legislative council in such manner as the State President may determine in the relevant proclamation referred to in section 4 (1).

(2) Any executive council may with the approval of the State President establish such departments in connection with the matters referred to in subsection (1) as it may deem fit.

(3) Subject to the provisions of this Act—

(*a*) an executive council shall have power to make provision for the exercise of its powers and the performance of its functions and duties in terms of subsection (1);

(*b*) the members of such council shall be responsible for the administration of the departments referred to in subsection (2);

(*d*) Okavangoland, bestaande uit die Okavango-gebied vermeld in Proklamasie No. 32 van 1937 van die gebied Suidwes-Afrika;

(*e*) Oos-Caprivi, bestaande uit die Oostelike Caprivi Zipfel vermeld in artikel 38 (5) van die Wet op die Konstitusie van Suidwes-Afrika, 1968 (Wet No. 39 van 1968);

(*f*) Ovamboland, bestaande uit die gebied vermeld in regulasie 1 van Proklamasie No. 27 van 1929 van die gebied Suidwes-Afrika;

(*g*) die ander grond of oppervlakte wat ná die inwerkingtreding van hierdie Wet gereserveer en afgesonder word vir die uitsluitlike gebruik en okkupasie deur die een of ander naturellevolk en wat die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* erken as 'n gebied vir daardie volk.

Instelling van wetgewende rade.

3. Die Staatspresident kan na raadpleging met die betrokke naturellevolk 'n wetgewende raad by proklamasie in die *Staatskoerant* instel vir 'n gebied bedoel in artikel 2.

Samestelling van wetgewende rade.

4. (1) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, word 'n wetgewende raad bedoel in artikel 3 saamgestel op die wyse wat die Staatspresident na raadpleging met die betrokke naturellevolk by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal.

(2) Sonder om afbreuk te doen aan die algemeenheid van die bevoegdheid by subartikel (1) verleen, kan in 'n proklamasie ingevolge daardie subartikel ook voorsiening gemaak word vir—

(*a*) die verkiesing by wyse van stemming in die gebied bedoel in artikel 1, en die aanwysing, van die lede van 'n wetgewende raad, die vul van vakatures, en die bevoegdheid van kiesers en van kandidate vir sodanige verkiesings;

(*b*) die ampstermyn en diensvoorwaardes van sodanige lede;

(*c*) die bywoning van sessies van 'n wetgewende raad deur verteenwoordigers van die Republiek.

(3) 'n Proklamasie ingevolge subartikel (1) kan by 'n dergelike proklamasie ingetrek of gewysig word.

Wetgewende bevoegdhede van wetgewende rade.

5. (1) 'n Wetgewende raad bedoel in artikel 3 kan—

(*a*) vir die gebied waarvoor dit ingestel is, maatreëls uitvaardig wat nie met hierdie Wet strydig is nie, ten opsigte van 'n aangeleentheid in die Bylae genoem;

(*b*) met die voorafverkreë goedkeuring van die Staatspresident, in so 'n maatreël voorsiening maak vir die toepassing daarvan ten opsigte van lede van die betrokke naturellevolk wat buite daardie gebied maar binne die gebied bedoel in artikel 1 is of woon,

en kan verskillende sodanige maatreëls vir verskillende streke of plekke en verskillende kategorieë of groepe persone uitvaardig.

(2) 'n Maatreël uitgevaardig ingevolge subartikel (1) is nie van krag nie voordat dit deur die Staatspresident goedgekeur en by kennisgewing in die *Staatskoerant* bekend gemaak is, en die Staatspresident kan, voordat hy 'n maatreël goedkeur, dit na die betrokke wetgewende raad vir heroorweging terugverwys.

Uitvoerende gesag.

6. (1) Die uitvoerende gesag van 'n gebied waarvoor 'n wetgewende raad ingevolge artikel 3 ingestel is, met betrekking tot die aangeleenthede in die Bylae vermeld, berus by 'n uitvoerende raad wat uit die lede van die wetgewende raad saamgestel word op die wyse wat die Staatspresident bepaal in die toepaslike proklamasie bedoel in artikel 4 (1).

(2) 'n Uitvoerende raad kan in verband met die aangeleenthede bedoel in subartikel (1) en met die goedkeuring van die Staatspresident die departemente instel wat hy goedvind.

(3) Behoudens die bepalings van hierdie Wet—

(*a*) is 'n uitvoerende raad bevoeg om voorsiening te maak vir die uitoefening van sy bevoegdhede en die verrigting van sy werksaamhede en pligte ingevolge subartikel (1);

(*b*) is die lede van so 'n raad verantwoordelik vir die administrasie van die departemente bedoel in subartikel (2);

(*c*) such a council shall assume a leading role in connection with matters affecting the material, spiritual, moral and social welfare of the native nation in question;

(*d*) such a council shall be competent to advise the Government of the Republic on all matters in regard to the functions and duties of that council;

(*e*) such a council and the members thereof shall exercise such other powers and perform such other functions and duties as may be determined in the relevant proclamation referred to in subsection (1).

(4) The Minister of Bantu Administration and Development may, subject to the laws governing the public service, designate officers and employees of the public service to assist an executive council in the administration of the departments referred to in subsection (2).

Tribal authorities, community authorities and regional authorities.

7. (1) The State President may by proclamation in the *Gazette*—

(*a*) if there exists in a tribe or community a tribal or community government functioning in accordance with the law and customs observed by that tribe or community, recognize, after consultation with such tribe or community, such government as a tribal authority or a community authority in respect of that tribe or community;

(*b*) if there does not exist in a tribe or community any government referred to in paragraph (*a*), or if there exists in any tribe or community such a government but it is considered expedient, whether or not the government in question has been recognized in terms of the said paragraph, to replace that government, establish after such consultation as is contemplated in the said paragraph, a tribal authority or a community authority in respect of that tribe or community and determine, after such consultation, the manner in which such authority is to be constituted;

(*c*) in respect of—

(i) any portion of an area referred to in section 2; or

(ii) two or more tribal authorities or community authorities jointly, or one or more tribal authorities and one or more community authorities jointly,

establish, after consultation with the people concerned, a regional authority and determine, after such consultation, the manner in which such authority is to be constituted.

(2) The provisions of subsections (2) and (3) of section 4 shall *mutatis mutandis* apply to a proclamation in terms of this section.

Powers of tribal authorities, community authorities and regional authorities.

8. Subject to the provisions of this Act—

(*a*) a tribal authority and a community authority recognized or established in terms of section 7 shall exercise such powers and perform such functions and duties (including powers, functions and duties in relation to any matter referred to in the Schedule) as the State President may by proclamation in the *Gazette* determine;

(*b*) a regional authority established in terms of section 7 shall, in relation to any matter referred to in the Schedule, exercise such powers (including the power to make enactments) and perform such functions and duties as the State President may so determine:

Provided that if there exists in respect of the area in question a legislative council established in terms of section 3, a determination in terms of paragraph (*a*) or (*b*) shall only be made after consultation with such council.

Financial matters.

9. (1) An executive council referred to in section 6 shall establish a Revenue Fund and, if the Minister of Bantu Administration and Development so directs, a tribal authority, a community authority and a regional authority recognized or

(*c*) moet so 'n raad die leiding neem in verband met aangeleenthede rakende die stoflike, geestelike, sedelike en maatskaplike welsyn van die betrokke naturellevolk;

(*d*) is so 'n raad bevoeg om die Regering van die Republiek van advies te dien oor alle aangeleenthede met betrekking tot daardie raad se werksaamhede en pligte;

(*e*) oefen so 'n raad en die lede daarvan die ander bevoegdhede uit en verrig hulle die ander werksaamhede en pligte wat in die toepaslike proklamasie bedoel in subartikel (1) bepaal word.

(4) Die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling kan, met inagneming van die wette op die Staatsdiens, beamptes en werknemers in die Staatsdiens aanwys om 'n uitvoerende raad by te staan by die administrasie van die departemente bedoel in subartikel (2).

Stamowerhede, gemeenskapsowerhede en streeksowerhede.

7. (1) Die Staatspresident kan by proklamasie in die *Staatskoerant*—

(*a*) indien daar in 'n stam of gemeenskap 'n stam- of gemeenskapsregering bestaan wat funksioneer ooreenkomstig die reg en gebruike wat daardie stam of gemeenskap toepas, sodanige regering as 'n stamowerheid of 'n gemeenskapsowerheid ten opsigte van daardie stam of gemeenskap erken ná raadpleging met dié stam of gemeenskap;

(*b*) indien daar nie in 'n stam of gemeenskap 'n regering bedoel in paragraaf (*a*) bestaan nie, of indien daar in 'n stam of gemeenskap so 'n regering bestaan maar dit dienstig geag word, hetsy die betrokke regering ingevolge genoemde paragraaf erken is al dan nie, om daardie regering te vervang, 'n stamowerheid of 'n gemeenskapsowerheid ten opsigte van daardie stam of gemeenskap instel, en die wyse waarop dié owerheid saamgestel word, bepaal, ná raadpleging soos bedoel in genoemde paragraaf;

(*c*) ten opsigte van—

(i) 'n gedeelte van 'n gebied bedoel in artikel 2; of

(ii) twee of meer stamowerhede of gemeenskapsowerhede gesamentlik, of een of meer stamowerhede en een of meer gemeenskapsowerhede gesamentlik,

'n streeksowerheid instel, en die wyse waarop so 'n owerheid saamgestel word, bepaal, na raadpleging met die betrokke mense.

(2) Die bepalings van subartikels (2) en (3) van artikel 4 is *mutatis mutandis* van toepassing op 'n proklamasie ingevolge hierdie artikel.

Bevoegdhede van stamowerhede, gemeenskapsowerhede en streeksowerhede.

8. Behoudens die bepalings van hierdie Wet—

(*a*) oefen 'n stamowerheid en 'n gemeenskapsowerheid wat ingevolge artikel 7 erken of ingestel is, dié bevoegdhede uit en verrig so 'n owerheid dié werksaamhede en pligte (met inbegrip van bevoegdhede, werksaamhede en pligte met betrekking tot 'n aangeleentheid in die Bylae vermeld) wat die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal;

(*b*) oefen 'n streeksowerheid wat ingevolge artikel 7 ingestel is met betrekking tot 'n aangeleentheid in die Bylae vermeld dié bevoegdhede uit (met inbegrip van die bevoegdheid om maatreëls uit te vaardig) en verrig so 'n owerheid dié werksaamhede en pligte met betrekking tot so 'n aangeleentheid wat die Staatspresident aldus bepaal:

Met dien verstande dat indien daar 'n wetgewende raad wat ingevolge artikel 3 ingestel is, ten opsigte van die betrokke gebied bestaan, 'n bepaling ingevolge paragraaf (*a*) of (*b*) slegs na raadpleging met daardie raad gedoen word.

Finansiële aangeleenthede.

9. (1) 'n Uitvoerende raad bedoel in artikel 6 stel 'n Inkomstefonds in en, indien die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling aldus gelas, stel 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid en 'n streeksowerheid wat ingevolge artikel 7 erken of

established in terms of section 7 shall establish a Revenue Account, into which shall be paid such amounts as are in terms of any law required to be paid into it and from which shall be defrayed all the expenses of such council or authority.

(2) (*a*) If any assets, rights, liabilities or obligations of any fund passed to the South African Bantu Trust in terms of section 4 (3) of the South-West Africa Native Affairs Administration Act, 1954 (Act No. 56 of 1954), and such fund had, in the opinion of the Minister of Bantu Administration and Development, been established mainly for the people in respect of whom a legislative council, a tribal authority, a community authority or a regional authority has been established or recognized in terms of this Act, the said Minister may at any time direct that any of or all those assets, rights, liabilities and obligations still in existence shall pass to the executive council concerned referred to in section 6 or to any such authority concerned designated by the Minister.

(*b*) If the said Minister has given any direction in terms of paragraph (*a*), any moneys which accrue in terms of any law to a fund referred to in the said paragraph, shall be paid into the Revenue Fund or Revenue Account, as the case may be, of the council or authority concerned and shall be expended for the purposes prescribed by the law by virtue of which such moneys so accrue: Provided that any moneys not immediately required for such purposes, may be used to defray any other expenses of such council or authority.

Auditing of books and accounts of executive councils, tribal authorities, community authorities and regional authorities.

10. The books and accounts of any executive council referred to in section 6 and of any tribal authority, community authority or regional authority in respect of which a Revenue Account has been established in terms of section 9 (1), shall be audited by the Controller and Auditor-General unless, in any particular case, he decides otherwise after consultation with the Secretary for Bantu Administration and Development, and he shall transmit a copy of his report to the Minister of Bantu Administration and Development and, in the case of the books and accounts of—

(*a*) such an executive council, to the council concerned; and

(*b*) a tribal authority, a community authority or a regional authority, to the authority concerned and the executive council concerned referred to in section 6, if any.

Representatives of executive councils in urban areas.

11. (1) An executive council referred to in section 6 may in consultation with the Minister of Bantu Administration and Development and subject to the approval of the State President, nominate a member of the native nation in question to represent it in the area or areas of one or more urban local authorities as defined in section 1 of the Natives (Urban Areas) Proclamation, 1951 (Proclamation No. 56 of 1951 of the territory of South-West Africa), or in such other area as the said Minister may approve, with that portion of the community in such area or areas which belongs to that native nation.

(2) A nominee approved by the State President in terms of subsection (1) shall be recognized as the representative of the executive council in question in the area or areas in respect of which he has been nominated.

(3) The State President may withdraw the recognition of any such representative at the request of, or after consultation by the Minister of Bantu Administration and Development with, the executive council by whom such representative was nominated.

Powers, functions and duties of representatives.

12. A representative recognized in accordance with section 11—

(*a*) shall advise the executive council in question in connection with matters affecting the general interests of the native nation in question in the area in respect of which he has been recognized;

ingestel is, 'n Inkomsterekening in, waarin dié bedrae gestort word wat ingevolge die een of ander wet daarin gestort moet word, en waaruit al die uitgawes van dié raad of owerheid bestry word.

(2) (*a*) Indien enige bates, regte, laste of verpligtings van die een of ander fonds ingevolge artikel 4 (3) van die Wet op die Administrasie van Naturellesake in Suidwes-Afrika, 1954 (Wet No. 56 van 1954), op die Suid-Afrikaanse Bantoetrust oorgegaan het, en bedoelde fonds na die oordeel van die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling hoofsaaklik ingestel was vir die mense ten opsigte van wie 'n wetgewende raad, 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid ingevolge hierdie Wet ingestel of erken is, kan dié Minister te eniger tyd gelas dat enige van of al daardie bates, regte, laste en verpligtings wat nog bestaan, oorgaan op die betrokke uitvoerende raad bedoel in artikel 6 of so 'n betrokke owerheid wat hy aanwys.

(*b*) Indien genoemde Minister 'n lasgewing ingevolge paragraaf (*a*) uitgereik het, word geld wat ingevolge die een of ander wet aan 'n fonds bedoel in genoemde paragraaf toeval, in die betrokke raad of owerheid se Inkomstefonds of Inkomsterekening, na gelang van die geval, gestort en bestee vir die doeleindes voorgeskryf deur die wet uit hoofde waarvan daardie geld aldus toeval: Met dien verstande dat enige geld wat nie onmiddellik vir sodanige doeleindes benodig is nie, gebruik kan word om ander uitgawes van dié raad of owerheid te bestry.

Ouditering van boeke en rekenings van uitvoerende rade, stamowerhede, gemeenskapsowerhede en streeksowerhede.

10. Die boeke en rekenings van 'n uitvoerende raad bedoel in artikel 6 en van 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid ten opsigte waarvan 'n Inkomsterekening ingevolge artikel 9 (1) ingestel is, word deur die Kontroleur en Ouditeur-generaal geouditeer, tensy hy, in 'n bepaalde geval, na oorlegpleging met die Sekretaris van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling anders besluit, en hy stuur 'n afskrif van sy verslag aan die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling en, in die geval van die boeke en rekenings van—

(*a*) so 'n uitvoerende raad, aan die betrokke raad; en

(*b*) 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid, aan die betrokke owerheid en aan die betrokke uitvoerende raad bedoel in artikel 6, indien daar een is.

Verteenwoordigers van uitgoerende raad in stedelike gebiede.

11. (1) 'n Uitvoerende raad bedoel in artikel 6 kan in oorleg met die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling en onderworpe aan die goedkeuring van die Staatspresident, 'n lid van die betrokke naturellevolk benoem om hom in die gebied of gebiede van een of meer stedelike plaaslike besture, soos omskryf in artikel 1 van die Proklamasie op Inboorlinge in Stedelike Gebiede, 1951 (Proklamasie No. 56 van 1951 van die gebied Suidwes-Afrika), of in die ander gebied wat genoemde Minister goedkeur, te verteenwoordig by dié deel van die gemeenskap in bedoelde gebied of gebiede wat tot daardie naturellevolk behoort.

(2) 'n Benoemde wat deur die Staatspresident ingevolge subartikel (1) goedgekeur is, word as die verteenwoordiger van die betrokke uitvoerende raad in die gebied of gebiede ten opsigte waarvan hy benoem is, erken.

(3) Die Staatspresident kan die erkenning van so 'n verteenwoordiger intrek op versoek van, of na oorlegpleging deur die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling met, die uitvoerende raad wat sodanige verteenwoordiger benoem het.

Bevoegdhede, werksaamhede en pligte van verteenwoordigers.

12. 'n Verteenwoordiger wat ooreenkomstig artikel 11 erken is—

(*a*) moet die betrokke uitvoerende raad van advies dien in verband met aangeleenthede wat in die gebied ten opsigte waarvan hy erken is, die algemene belange van die betrokke naturellevolk raak;

(*b*) shall, in consultation with the executive council by whom he was nominated, and in the manner determined by, and subject to the approval of, the Minister of Bantu Administration and Development, constitute a committee to assist him in the performance of his functions and duties; and

(*c*) shall act as representative of that executive council with the members of the native nation in question, and shall on behalf of such council serve the interests of that nation within the area in respect of which he has been recognized.

Provision for certain matters before first session of legislative council.

13. (1) After a legislative council has been established in terms of section 3 but before the first session thereof the State President may by proclamation in the *Gazette* provide in respect of the area in question for—

(*a*) any matter referred to in section 6 (2) and in items 1, 18, 19 and 20 of the Schedule;

(*b*) generally, all such matters as he may deem necessary to enable the council to exercise its powers and perform its functions and duties in terms of this Act.

(2) Subject to the provisions of section 5 a legislative council may amend or repeal any proclamation issued in terms of subsection (1).

Powers of State President to make laws.

14. (1) The State President may, notwithstanding anything to the contrary contained in any law but subject to the provisions of this section, by proclamation in the *Gazette* repeal or amend any law in force or coming into force in any area consisting of land or an area which has been or may be reserved and set apart as is contemplated in section 4 of the South-West Africa Native Affairs Administration Act, 1954 (Act No. 56 of 1954), and make new laws applicable to any such area and amend or repeal such laws.

(2) Save where delay would, in the opinion of the State President, be prejudicial to the public interest, no proclamation shall be issued under subsection (1) unless a draft of its provisions or of its principal provisions has been published in the *Gazette* at least one month previously, and, if an executive council has been established in terms of section 6 for the area or any portion of the area in which the proclamation is to apply, unless that council has been consulted in connection therewith: Provided that omission so to publish such a draft or so to consult an executive council shall not invalidate any such proclamation.

(3) Different laws may in terms of this section be made in respect of different areas, regions or places and in respect of different categories or groups of persons.

(4) The powers vested in the State President under this section shall be in addition to the powers vested in him under section 38 of the South-West Africa Constitution Act, 1968 (Act No. 39 of 1968).

Tabling of proclamations.

15. Any proclamation issued by the State President under this Act shall be laid upon the Table of the Senate and of the House of Assembly within fourteen days after its promulgation if Parliament is in ordinary session or, if Parliament is not in ordinary session, within fourteen days after the commencement of its next ensuing ordinary session, and if both the Senate and the House of Assembly by resolution passed in the same session disapprove of any such proclamation or any provision thereof, such proclamation or provision shall cease to be of force and effect, but without prejudice to the validity of anything done in terms of such proclamation or such provision before it so ceased to be of force and effect, or to any right or liability acquired or incurred in terms of such proclamation or such provision before it so ceased to be of force and effect.

Proof of certain facts by affidavit.

16. If in any judicial proceedings it is relevant—

(*a*) whether any particular person is or has been a member of a tribal authority, community authority or regional authority referred to in section 7;

(*b*) moet in oorleg met die uitvoerende raad wat hom benoem het, en op die wyse bepaal deur, en onderworpe aan die goedkeuring van, die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling, 'n komitee saamstel om hom by te staan by die uitvoering van sy werksaamhede en pligte; en

(*c*) dien as verteenwoordiger van daardie uitvoerende raad by lede van die betrokke naturellevolk en behartig namens sodanige raad die belange van daardie volk binne die gebied ten opsigte waarvan hy erken is.

Voorsiening vir sekere aangeleenthede vóór eerste sessie van wetgewende raad.

13. (1) Nadat 'n wetgewende raad ingevolge artikel 3 ingestel is maar vóór die eerste sessie daarvan, kan die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* voorsiening maak ten opsigte van die betrokke gebied vir—

(*a*) 'n aangeleentheid bedoel in artikel 6 (2) en in items 1, 18, 19 en 20 van die Bylae;

(*b*) in die algemeen, alle aangeleenthede wat hy nodig ag, om die raad in staat te stel om ingevolge hierdie Wet sy bevoegdhede uit te oefen en sy werksaamhede en pligte te verrig.

(2) Behoudens die bepalings van artikel 5, kan 'n wetgewende raad enige proklamasie ingevolge subartikel (1) uitgevaardig wysig of herroep.

Bevoegdhede van Staatspresident om wette uit te vaardig.

14. (1) Die Staatspresident kan, ondanks andersluidende bepalings van enige wet maar behoudens die bepalings van hierdie artikel, by proklamasie in die *Staatskoerant* enige wet wat van krag is of word in 'n gebied bestaande uit grond of 'n oppervlakte wat gereserveer en afgesonder is of word soos beoog in artikel 4 van die Wet op die Administrasie van Naturellesake in Suidwes-Afrika, 1954 (Wet No. 56 van 1954), herroep of wysig en nuwe wette wat van toepassing is op so 'n gebied uitvaardig, en sodanige wette wysig of herroep.

(2) Behalwe wanneer vertraging na die oordeel van die Staatspresident tot nadeel van die algemene belang sou strek, word 'n proklamasie nie kragtens subartikel (1) uitgevaardig nie tensy 'n ontwerp van die bepalings of van die vernaamste bepalings daarvan minstens een maand vantevore in die *Staatskoerant* gepubliseer is, en, indien 'n uitvoerende raad ingevolge artikel 6 ingestel is vir die gebied of 'n gedeelte van die gebied waarin die proklamasie van toepassing sal wees, tensy daardie raad daaroor geraadpleeg is: Met dien verstande dat versuim om so 'n ontwerp aldus te publiseer of so 'n uitvoerende raad aldus te raadpleeg so 'n proklamasie nie ongeldig maak nie.

(3) Verskillende wette kan ten opsigte van verskillende gebiede, streke of plekke en ten opsigte van verskillende kategorieë of groepe persone ingevolge hierdie artikel uitgevaardig word.

(4) Die bevoegdhede wat kragtens hierdie artikel by die Staatspresident berus, is bykomend by die bevoegdhede wat kragtens artikel 38 van die Wet op die Konstitusie van Suidwes-Afrika, 1968 (Wet No. 39 van 1968), by hom berus.

Tertafellegging van proklamasies.

15. 'n Proklamasie wat kragtens hierdie Wet deur die Staatspresident uitgevaardig word, moet binne veertien dae na afkondiging daarvan in die Senaat en in die Volksraad ter Tafel gelê word, indien die Parlement in gewone sessie is of, indien die Parlement nie in gewone sessie is nie, binne veertien dae na die aanvang van sy eersvolgende gewone sessie, en indien die Senaat sowel as die Volksraad by besluit, wat gedurende dieselfde sessie geneem is, so 'n proklamasie of 'n bepaling van so 'n proklamasie afkeur, verval die regskrag van dié proklamasie of bepaling, dog sonder om afbreuk te doen aan die geldigheid van iets wat ingevolge so 'n proklamasie of so 'n bepaling gedoen is vóór die regskrag daarvan aldus verval het, of aan 'n reg of verpligting wat ingevolge so 'n proklamasie of so 'n bepaling verkry of opgeloop is vóór die regskrag daarvan aldus verval het.

Bewys van sekere feite deur beëdigde verklaring.

16. Indien dit by enige regsgeding ter sake dienend is—

(*a*) of 'n bepaalde persoon 'n lid van 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid bedoel in artikel 7 is of was;

(*b*) whether any such authority or any member of any such authority acted in respect of any particular matter in accordance with the law or customs observed by the tribe or community concerned,

any document purporting to be an affidavit by any person who in that affidavit alleges—

(i) that he is in the service of the State in a capacity, specified in the affidavit, connected with the administration of native affairs;

(ii) that he has knowledge of the law and customs observed by the tribe or community concerned and that in consequence thereof he knows that the person concerned is or has been a member of the tribal authority, community authority or regional authority concerned or, as the case may be, that the law and customs concerned were observed in respect of the said matter,

shall on its mere production in the said proceedings be *prima facie* evidence that the person concerned is or has been a member of the authority in question or, as the case may be, that the law and customs concerned were observed in respect of the said matter.

Manner in which consultation is to take place.

17. (1) Where a native nation, a group of persons, a tribe or a community is required to be consulted in terms of this Act, such consultation shall take place in a manner which the State President may either generally or in any particular case determine and by means of which, in his opinion, a representative view on the matter concerned may best be obtained.

(2) In determining the manner of consultation in terms of subsection (1) the State President shall have regard to the powers, functions and duties of legislative councils, executive councils and authorities referred to in this Act, and of chiefs, headmen and other recognized leaders.

Amendment of section 38 of Act 39 of 1968.

18. (1) Section 38 of the South-West Africa Constitution Act, 1968, is hereby amended—

(*a*) by the deletion of subsections (3) and (4);

(*b*) by the substitution for subsection (5) of the following subsection:

"(5) No Act of Parliament and no ordinance of the Assembly passed on or after the first day of November, 1951, shall apply in the territory known as the Eastern Caprivi Zipfel and defined in the Eastern Caprivi Zipfel Administration Proclamation, 1939 (Proclamation No. 147 of 1939 of the Republic), unless it is expressly declared so to apply."; and

(*c*) by the deletion in subsection (6) of the expression "or (3)".

(2) Any proclamation issued under section 38 (3) of the South-West Africa Constitution Act, 1968, prior to the repeal thereof by subsection (1) of this section, or deemed to have been issued thereunder, shall be deemed to have been issued under section 14 of this Act.

Short title.

19. This Act shall be called the Development of Self-government for Native Nations in South-West Africa Act, 1968.

Schedule.

MATTERS REFERRED TO IN SECTIONS 5 AND 8.

1. The administration and control of departments established in terms of section 6 (2).

2. Matters having as their object the advancement of education, including the establishment, maintenance, management and control of educational institutions and hostels.

3. Welfare services, including child welfare and social benefit schemes for and the payment of allowances to aged, blind and indigent persons, and persons suffering from mental or physical disabilities.

4. The establishment, maintenance, management and control of clinics and other institutions in connection with services and schemes referred to in item 3.

(*b*) of so 'n owerheid of 'n lid van so 'n owerheid ten opsigte van 'n besondere aangeleentheid opgetree het ooreenkomstig die reg of gebruike wat die betrokke stam of gemeenskap toepas,

is 'n geskrif wat heet 'n beëdigde verklaring te wees van iemand wat in daardie beëdigde verklaring beweer—

(i) dat hy in diens van die Staat is in 'n hoedanigheid, in die verklaring vermeld, wat met die administrasie van naturellesake in verband staan;

(ii) dat hy kennis dra van die reg en gebruike wat die betrokke stam of gemeenskap toepas en dat hy as gevolg daarvan bewus is dat die betrokke persoon lid is of was van die betrokke stamowerheid, gemeenskapsowerheid of streeksowerheid of, na gelang van die geval, dat ten opsigte van bedoelde aangeleentheid ooreenkomstig die betrokke reg en gebruike opgetree is,

by blote oorlegging in bedoelde geding *prima facie*-bewys dat die betrokke persoon lid is of was van die betrokke owerheid of, na gelang van die geval, dat ten opsigte van bedoelde aangeleentheid ooreenkomstig die betrokke reg en gebruike opgetree is.

Wyse waarop raadpleging geskied.

17. (1) Waar 'n naturellevolk, 'n groep mense, 'n stam of 'n gemeenskap ingevolge hierdie Wet geraadpleeg moet word, geskied sodanige raadpleging op die wyse wat die Staatspresident bepaal, hetsy in die algemeen of in 'n besondere geval, en deur middel waarvan, na sy oordeel, 'n verteenwoordigende mening oor die betrokke aangeleentheid die beste verkry kan word.

(2) By die bepaling van die wyse van raadpleging ingevolge subartikel (1), neem die Staatspresident die bevoegdhede, werksaamhede en pligte van wetgewende rade, uitvoerende rade en owerhede bedoel in hierdie Wet, en van kapteins, hoofmanne en ander erkende leiers in ag.

Wysiging van artikel 38 van Wet 39 van 1968.

18. (1) Artikel 38 van die Wet op die Konstitusie van Suidwes-Afrika, 1968, word hierby gewysig—

(*a*) deur subartikels (3) en (4) te skrap;

(*b*) deur subartikel (5) deur die volgende subartikel te vervang:

„(5) Geen Wet van die Parlement en geen ordonnansie van die Vergadering wat op of na die eerste dag van November 1951 aangeneem is of word, is van toepassing nie in die gebied wat die Oostelike Caprivi Zipfel genoem word en omskryf word in die Proklamasie op die Administrasie van die Oostelike Caprivi Zipfel, 1939 (Proklamasie No. 147 van 1939 van die Republiek), tensy dit uitdruklik aldus van toepassing verklaar word."; en

(*c*) deur in subartikel (6) die uitdrukking „of (3)" te skrap.

(2) 'n Proklamasie wat kragtens artikel 38 (3) van die Wet op die Konstitusie van Suidwes-Afrika, 1968, uitgevaardig is voor die herroeping daarvan deur subartikel (1) van hierdie artikel, of wat geag word daarkragtens uitgevaardig te wees, word geag kragtens artikel 14 van hierdie Wet uitgevaardig te wees.

Kort titel.

19. Hierdie Wet heet die Wet op die Ontwikkeling van Selfbestuur vir Naturellevolke in Suidwes-Afrika, 1968.

Bylae.

AANGELEENTHEDE BEDOEL IN ARTIKELS 5 EN 8.

1. Die administrasie en beheer van departemente wat ingevolge artikel 6 (2) ingestel is.

2. Aangeleenthede wat ten doel het die bevordering van die onderwys, met inbegrip van die instelling, instandhouding, bestuur en beheer van opvoedkundige inrigtings en koshuise.

3. Welsynsdienste, met inbegrip van kinderwelsyn en welsynskemas vir en betaling van toelaes aan bejaardes, blindes en behoeftiges, en persone wat aan geestelike of liggaamlike gebreke ly.

4. Die oprigting, instandhouding, bestuur en beheer van klinieke en ander inrigtings in verband met dienste en skemas vermeld in item 3.

5. The control of business and trading undertakings of, and the issue of licences for the carrying on thereof to, members of the native nation in question, excluding the issue of licences to them in connection with trading in arms and ammunition and explosives.

6. The planning, establishment, financing, co-ordination, execution and carrying on of industrial, trading, finance, mining and other business undertakings and projects having as their object the economic progress of the native nation concerned, whether in co-operation with any corporation or other body established by any law or otherwise.

7. The construction and maintenance of roads, bridges, furrows, dams and any works considered necessary for purposes of sanitation or of securing a satisfactory water supply or of preventing or combating soil erosion.

8. Farming and agricultural methods in general, including the combating of stock diseases.

9. Afforestation.

10. Markets and pounds.

11. The administration of justice, including the exercise of civil and criminal jurisdiction in accordance with the law and customs observed by tribes and communities, and the trial by persons and bodies acting in terms of such law and customs of contraventions of or failure to comply with enactments of the legislative council or regional authority.

12. The establishment, management and control of labour bureaux, and the registration and placing in employment of workseekers by means of such bureaux.

13. The registration of members of the native nation in question, whether they are or reside in or outside the area for which the legislative council or regional authority has been established, excluding such members who are or reside outside the territory referred to in section 1, and the issue of documents in connection with such registration to such members.

14. The erection and maintenance of buildings and other structures by members of the native nation in question, and the erection and maintenance of such other buildings and structures as the legislative council or the regional authority may deem necessary for the exercise of its powers and the powers of the executive council (if any) and the performance of its functions and duties and the functions and duties of the executive council (if any).

15. A direct tax—

(*a*) on—

(i) members of the native nation in question or any particular category or group of such members;

(ii) the income of members of the native nation in question or any particular category or group of such members,

whether the members concerned are or reside in or outside the area for which the legislative council or the regional authority has been established, provided they are or reside within the territory referred to in section 1;

(*b*) on property situate in the area for which the legislative council or the regional authority has been established.

16. Fees payable for services rendered by a department referred to in section 6 (2) or a tribal authority, a community authority or a regional authority recognized or established in terms of section 7, and taxes payable by a specified category or group of persons in respect of services made available by any such department or authority.

17. The exercise of powers and the performance of functions and duties in relation to any fund referred to in section 9 (2) which are in terms of any law vested in any other person and which the State President may determine.

18. Subject to the provisions of sections 9 and 10, the collection of and the control over all revenue and fees assigned by the State President by proclamation in the *Gazette* to, or which otherwise accrue to, an executive council referred to in section 6, or to a tribal authority, a community authority or a regional authority recognized or established in terms of section 7.

19. Subject to the provisions of any proclamation issued in terms of section 4—

(*a*) the conditions of service of the members of the legislative council or the regional authority;

(*b*) the convening of a session of the legislative council or the regional authority, and the quorum for and the procedure at such a session, including the procedure in the case of the absence of the person who is required to preside at such a session, the method according to which voting takes place at such a session and the exercise of a casting vote by any person presiding at such a session.

20. The appointment, conditions of service, discipline, retirement, discharge and pensioning of officers and employees employed in connection with the departments referred to in section 6 (2).

5. Die beheer van sake- en handelsondernemings van, en die uitreiking van lisensies vir die dryf daarvan aan lede van die betrokke naturellevolk, uitgesonderd die uitreiking van lisensies aan hulle in verband met die handeldrywe met wapens en ammunisie en ontplofbare stowwe.

6. Die beplanning, oprigting, finansiering, koördinering, uitvoering en dryf van nywerheids-, handels-, finansierings-, myn- en ander sake-ondernemings en -projekte wat die ekonomiese vooruitgang van die betrokke naturellevolk ten doel het, hetsy in medewerking met die een of ander korporasie of ander liggaam by wet ingestel of andersins.

7. Die aanlê en instandhouding van paaie, brûe, afvoerkanale, damme en werke wat nodig geag word vir gesondheidsdoeleindes of die versekering van bevredigende watervoorrade of die voorkoming of bestryding van gronderosie.

8. Boerdery- en landboumetodes oor die algemeen, met inbegrip van die bestryding van veesiektes.

9. Bosaanplanting.

10. Markte en skutte.

11. Die regspraak, met inbegrip van die uitoefening van siviele en strafregtelike jurisdiksie ooreenkomstig die reg en gebruike wat stamme en gemeenskappe toepas, en die verhoor deur persone en liggame wat ingevolge bedoelde reg en gebruike optree, van oortredings van of versuim om te voldoen aan maatreëls van die wetgewende raad of streeksowerheid.

12. Die instelling, bestuur en beheer van arbeidsburo's, en die registrasie en indiensplasing van werksoekers deur middel van sodanige buro's.

13. Die registrasie van lede van die betrokke naturellevolk, hetsy hulle binne of buite die gebied waarvoor die wetgewende raad of streeksowerheid ingestel is, is of woon, uitgesonderd sodanige lede wat buite die gebied bedoel in artikel 1 is of woon, en die uitreiking van dokumente in verband met sodanige registrasie aan sodanige lede.

14. Die oprigting en instandhouding van geboue en ander strukture deur lede van die betrokke naturellevolk, en die oprigting en instandhouding van ander geboue en strukture wat die wetgewende vergadering of streeksowerheid nodig ag vir die uitoefening van sy bevoegdhede en die bevoegdhede van die uitvoerende raad (indien daar een is) en die verrigting van sy werksaamhede en pligte en die werksaamhede en pligte van die uitvoerende raad (indien daar een is).

15. Direkte belasting—

(*a*) op—

(i) lede van die betrokke naturellevolk of 'n bepaalde kategorie of groep sodanige lede;

(ii) die inkomste van lede van die betrokke naturellevolk of 'n bepaalde kategorie of groep sodanige lede,

hetsy die betrokke lede binne of buite die gebied waarvoor die wetgewende raad of streeksowerheid ingestel is, is of woon, mits hulle binne die gebied bedoel in artikel 1 is of woon;

(*b*) op eiendom geleë in die gebied waarvoor die wetgewende raad of streeksowerheid ingestel is.

16. Gelde betaalbaar vir dienste gelewer deur 'n departement bedoel in artikel 6 (2) of 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid erken of ingestel ingevolge artikel 7, en belastings betaalbaar deur 'n vermelde kategorie of groep persone ten opsigte van dienste deur so 'n departement of 'n owerheid beskikbaar gestel.

17. Die uitoefening van bevoegdhede en die verrigting van werksaamhede en pligte met betrekking tot 'n fonds bedoel in artikel 9 (2) wat kragtens die een of ander wet by 'n ander persoon berus en wat die Staatspresident bepaal.

18. Behoudens die bepalings van artikels 9 en 10, die invordering van en beheer oor alle inkomste en gelde wat die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* toewys aan of wat andersins toeval aan 'n uitvoerende raad bedoel in artikel 6 of 'n stamowerheid, 'n gemeenskapsowerheid of 'n streeksowerheid wat ingevolge artikel 7 erken of gestig is.

19. Behoudens die bepalings van 'n proklamasie ingevolge artikel 4 uitgevaardig—

(*a*) die diensvoorwaardes van lede van die wetgewende raad of die streeksowerheid;

(*b*) die belê van 'n sessie van die wetgewende raad of die streeksowerheid, en die kworum vir en die prosedure by so 'n sessie, met inbegrip van die prosedure ingeval die persoon wat by so 'n sessie moet voorsit, afwesig is, die metode waarvolgens by so 'n sessie gestem word, en die uitoefening van 'n beslissende stem deur iemand wat by so 'n sessie voorsit.

20. Die aanstelling, diensvoorwaardes, tug, aftreding, ontslag en pensioenering van beamptes of werknemers in diens in verband met die departemente bedoel in artikel 6 (2).

21. The imposition of penalties for a contravention of or failure to comply with any enactment made by the legislative council or the regional authority, by way of a fine not exceeding fifty rand, or, in default of payment of the fine, imprisonment for a period not exceeding six months, or such fine as well as such imprisonment, or the imposition of such other penalties for such contravention or failure as may be imposed under the law and customs observed by the tribe or community concerned, and the payment of such fine or a fine imposed in accordance with such law and customs, including the payment thereof by way of the delivery of livestock or other property.

22. Any matter declared by both the Senate and the House of Assembly by resolution passed in the same session to fall within the powers of a particular legislative council or regional authority, including any matter in respect of which the State President or the Minister of Bantu Administration and Development may in terms of any law make regulations.

21. Die oplê van strawwe weens oortreding van of versuim om te voldoen aan 'n maatreël deur die wetgewende raad of streeksowerheid uitgevaardig, by wyse van 'n boete van hoogstens vyftig rand, of, by wanbetaling van die boete, gevangenisstraf vir 'n tydperk van hoogstens ses maande, of sodanige boete sowel as sodanige gevangenisstraf, of die oplê van die ander strawwe weens sodanige oortreding of versuim, wat opgelê kan word kragtens die reg en gebruike wat toegepas word deur die betrokke stam of gemeenskap, en die betaling van bedoelde boete, of 'n boete opgelê ooreenkomstig bedoelde reg en gebruike, met inbegrip van betaling daarvan by wyse van die lewering van vee of ander goed.

22. Enige aangeleentheid ten opsigte waarvan die Senaat sowel as die Volksraad by besluit gedurende dieselfde sessie geneem, verklaar dat dit binne die bevoegdhede van 'n bepaalde wetgewende raad of streeksowerheid val, met inbegrip van 'n aangeleentheid ten opsigte waarvan die Staatspresident of die Minister van Bantoe-administrasie en -ontwikkeling regulasies kan uitvaardig ingevolge die een of ander wet.

No. 55, 1968.]

ACT

To amend the Parliamentary Service and Administrators' Pensions Act, 1965, so as to extend the periods of pensionable service; so as to provide for increased pensions; and so as to abolish the age limit for the payment of pensions; and to provide for matters incidental thereto.

(*Afrikaans text signed by the State President.*)
(*Assented to 7th June*, 1968.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

Amendment of section 2 of Act 85 of 1965, as amended by section 2 of Act 92 of 1967.

1. Section 2 of the Parliamentary Service and Administrators' Pensions Act, 1965 (hereinafter referred to as the principal Act), is hereby amended—

(*a*) by the substitution for subsections (1), (2), (3) and (4) of the following subsections:

"(1) Subject to the provisions of this Act, a member shall from the first day of April, 1968, or from the date on which he becomes a member, whichever is the later date, and so long as he remains a member, contribute to revenue at the rate of seven and one-half per cent of his pensionable salary.

(2) A member who on the day immediately preceding the first day of April, 1968, has had not less than twenty-two years and six months of pensionable service, shall cease to contribute in terms of subsection (1) as soon as he has so contributed in respect of a period of service equal to two years and six months after that day: Provided that if his service terminates before he has contributed in respect of the whole period of two years and six months, he shall be deemed to have had twenty-five years pensionable service.

(3) A member who on the day immediately preceding the first day of April, 1968, has had less than twenty-two years and six months of pensionable service, shall cease to contribute in terms of subsection (1) as soon as he has so contributed in respect of a period which, when added to the period of his pensionable service prior to that date, is equal to twenty-five years.

(4) A member who has made an election in terms of section 3 (1) or (3) shall cease to contribute in terms of subsection (1) of this section as soon as he has so contributed in respect of a period which, when added to the period which became pensionable service in consequence of such an election, is equal to twenty-five years.";

(*b*) by the deletion of subsection (6); and

(*c*) by the substitution for subsection (8) of the following subsection:

"(8) A member to whom subsection (2), (3), (4), (5) or (7) does not apply, shall cease to contribute in terms of subsection (1) as soon as he has so contributed in respect of a period of twenty-five years.".

No. 55, 1968.]

WET

Tot wysiging van die Wet op Pensioene vir Parlementsdiens en Administrateurs, 1965, ten einde die tydperke van pensioengewende diens te verleng; ten einde vir verhoogde pensioene voorsiening te maak; en ten einde die ouderdomsperk vir die betaling van pensioene af te skaf; en om voorsiening te maak vir aangeleenthede wat daarmee in verband staan.

(*Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.*)
(*Goedgekeur op 7 Junie* 1968.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 2 van Wet 85 van 1965, soos gewysig deur artikel 2 van Wet 92 van 1967.

1. Artikel 2 van die Wet op Pensioene vir Parlementsdiens en Administrateurs, 1965 (hieronder die Hoofwet genoem), word hierby gewysig—

(*a*) deur subartikels (1), (2), (3) en (4) deur die volgende subartikels te vervang:

„(1) Behoudens die bepalings van hierdie Wet, moet 'n lid vanaf die eerste dag van April 1968, of vanaf die datum waarop hy 'n lid word, na gelang van watter die laatste datum is, en solank hy 'n lid bly, tot inkomste bydra teen die skaal van sewe en 'n halfpersent van sy pensioengewende salaris.

(2) 'n Lid wat op die dag onmiddellik voor die eerste dag van April 1968, nie minder as twee-en-twintig jaar en ses maande pensioengewende diens gehad het nie, hou op om ooreenkomstig subartikel (1) by te dra sodra hy ten opsigte van 'n tydperk van twee jaar en ses maande diens na daardie dag aldus bygedra het: Met dien verstande dat indien sy diens eindig voordat hy ten opsigte van die hele tydperk van twee jaar en ses maande bygedra het, hy geag word vyf-en-twintig jaar pensioengewende diens te gehad het.

(3) 'n Lid wat op die dag onmiddellik voor die eerste dag van April 1968 minder as twee-en-twintig jaar en ses maande pensioengewende diens gehad het, hou op om ooreenkomstig subartikel (1) by te dra sodra hy aldus bygedra het ten opsigte van 'n tydperk wat, indien dit gevoeg word by die tydperk van sy pensioengewende diens voor daardie datum, gelykstaan met vyf-en-twintig jaar.

(4) 'n Lid wat ingevolge artikel 3 (1) of (3) 'n keuse gedoen het, hou op om ooreenkomstig subartikel (1) van hierdie artikel by te dra sodra hy aldus bygedra het ten opsigte van 'n tydperk wat, indien bygereken by die tydperk wat as gevolg van bedoelde keuse pensioengewende diens geword het, gelykstaan met vyf-en-twintig jaar.";

(*b*) deur subartikel (6) te skrap; en

(*c*) deur subartikel (8) deur die volgende subartikel te vervang:

„(8) 'n Lid op wie subartikel (2), (3), (4), (5) of (7) nie van toepassing is nie, hou op om ingevolge subartikel (1) by te dra sodra hy ten opsigte van 'n tydperk van vyf-en-twintig jaar aldus bygedra het.".

2. Section 5 of the principal Act is hereby amended— Amendment of section 5 of Act 85 of 1965.

(*a*) by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) Subject to the provisions of this section, there shall, on the termination of his service, be payable to a member who has had not less than ten years of pensionable service, a pension calculated at the rate of one-twenty-fifth of the annual average of his pensionable salary during the last four years of his service in respect of each year of his pensionable service: Provided that such pension shall not exceed the said average."; and

(*b*) by the substitution for subsection (4) of the following subsection:

"(4) A pension payable in terms of subsection (1) shall be payable with effect from the day following the day of termination of the service of the member concerned.".

3. Section 9 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsections (1) and (2) of the following subsections: Amendment of section 9 of Act 85 of 1965.

"(1) There shall be payable to any member who at any time on or after the first day of April, 1968, has occupied the office of Prime Minister, a pension of thirteen thousand rand per annum.

(2) Such pension shall be payable with effect from the day following the day of termination of such member's service as a member or as a Minister, whichever is the later date, and irrespective of the period of such member's pensionable service.".

4. Section 10 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsections (1) and (2) of the following subsections: Amendment of section 10 of Act 85 of 1965, as amended by section 21 of Act 62 of 1966 and section 5 of Act 92 of 1967.

"(1) Subject to the provisions of subsection (3) of section 9 and subsections (2) and (3) of this section, a member who has occupied the office of—

(*a*) Minister, President of the Senate, Speaker of the House of Assembly, Leader of the Opposition in the House of Assembly or Administrator;

(*b*) Deputy Minister;

(*c*) Deputy President and Chairman of Committees of the Senate, Deputy Speaker and Chairman of Committees of the House of Assembly, Chief Government Whip in the House of Assembly, Chief Whip of the official Opposition in the House of Assembly or commissioner-general;

(*d*) Leader of the Opposition in the Senate, Chief Government Whip in the Senate, Chief Whip of the official Opposition in the Senate or Deputy Chairman of Committees of the House of Assembly; or

(*e*) Assistant Whip in the Senate or in the House of Assembly,

shall, in addition to any other pension or benefit payable to him in terms of this Act, be entitled to a pension in respect of each completed year of service in such office calculated at the rate of—

(i) three hundred and sixty rand per annum in the case of a member referred to in paragraph (*a*);

(ii) two hundred and forty rand per annum in the case of a member referred to in paragraph (*b*);

(iii) one hundred and eighty rand per annum in the case of a member referred to in paragraph (*c*);

(iv) one hundred and twenty rand per annum in the case of a member referred to in paragraph (*d*); and

(v) sixty rand per annum in the case of a member referred to in paragraph (*e*).

(2) The aggregate of any pensions payable in terms of this Chapter to any member referred to in subsection (1) shall not exceed the highest annual average of the member's salary during any uninterrupted period of four years of his service.".

Wysiging van artikel 5 van Wet 85 van 1965.

2. Artikel 5 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(*a*) deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

„(1) Behoudens die bepalings van hierdie artikel, is daar by die beëindiging van sy diens, aan 'n lid wat minstens tien jaar pensioengewende diens gehad het, 'n pensioen betaalbaar bereken teen die skaal van een-vyf-en-twintigste van die jaarlikse gemiddelde van sy pensioengewende salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens ten opsigte van elke jaar van sy pensioengewende diens: Met dien verstande dat bedoelde pensioen nie genoemde gemiddelde te bowe gaan nie."; en

(*b*) deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

„(4) 'n Pensioen betaalbaar ingevolge subartikel (1), is betaalbaar met ingang van die dag na die dag waarop die betrokke lid se diens ten einde loop.".

Wysiging van artikel 9 van Wet 85 van 1965.

3. Artikel 9 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikels (1) en (2) deur die volgende subartikels te vervang:

„(1) Daar is aan 'n lid wat te eniger tyd op of na die eerste dag van April 1968 die amp van Eerste Minister beklee het, 'n pensioen van dertienduisend rand per jaar betaalbaar.

(2) Sodanige pensioen is betaalbaar met ingang van die dag na die dag van beëindiging van so 'n lid se diens as lid of as 'n Minister, na gelang van watter die laatste datum is, en ongeag die tydperk van so 'n lid se pensioengewende diens.".

Wysiging van artikel 10 van Wet 85 van 1965, soos gewysig deur artikel 21 van Wet 62 van 1966 en artikel 5 van Wet 92 van 1967.

4. Artikel 10 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikels (1) en (2) deur die volgende subartikels te vervang:

„(1) Behoudens die bepalings van subartikel (3) van artikel 9 en subartikels (2) en (3) van hierdie artikel, word 'n lid wat die amp van—

(*a*) Minister, President van die Senaat, Speaker van die Volksraad, Leier van die Opposisie in die Volksraad, of Administrateur;

(*b*) Adjunk-minister;

(*c*) Adjunk-president en Voorsitter van Komitees van die Senaat, Adjunk-speaker en Voorsitter van Komitees van die Volksraad, Regeringshoofsweep in die Volksraad, Hoofsweep van die amptelike Opposisie in die Volksraad of kommissaris-generaal;

(*d*) Leier van die Opposisie in die Senaat, Regeringshoofsweep in die Senaat, Hoofsweep van die amptelike Opposisie in die Senaat of Adjunk-voorsitter van Komitees van die Volksraad; of

(*e*) Assistent-sweep in die Senaat of in die Volksraad,

beklee het, benewens enige ander pensioen of voordeel aan hom ingevolge hierdie Wet betaalbaar, geregtig op 'n pensioen ten opsigte van elke voltooide jaar van diens in bedoelde amp bereken teen die skaal van—

(i) driehonderd-en-sestig rand per jaar in die geval van 'n in paragraaf (*a*) bedoelde lid;

(ii) tweehonderd-en-veertig rand per jaar in die geval van 'n in paragraaf (*b*) bedoelde lid;

(iii) honderd-en-tagtig rand per jaar in die geval van 'n in paragraaf (*c*) bedoelde lid;

(iv) honderd-en-twintig rand per jaar in die geval van 'n in paragraaf (*d*) bedoelde lid;

(v) sestig rand per jaar in die geval van 'n in paragraaf (*e*) bedoelde lid.

(2) Die totaal van enige pensioene betaalbaar ingevolge hierdie Hoofstuk aan 'n in subartikel (1) bedoelde lid bedra nie meer as die lid se hoogste jaarlikse gemiddelde salaris gedurende enige ononderbroke vier jaar van sy diens nie.".

5. Section 12 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (8) of the following subsection:

"(8) Any pension under this section shall be payable with effect from the day following the date of the death of the member or person concerned.".

Amendment of section 12 of Act 85 of 1965, as amended by section 6 of Act 92 of 1967.

6. Section 16 of the principal Act is hereby amended—

Amendment of section 16 of Act 85 of 1965.

(*a*) by the substitution for subparagraph (i) of subsection (2) (*b*) of the following subparagraph:

"(i) if one-half of the period of his pensionable service under the applicable pensions ordinance and the full period of his pensionable service as a Parliamentary member amount in the aggregate to more than nine years and six months, and if the period of his pensionable service as a Parliamentary member is not less than one year, a pension calculated at the rate of one-twenty-fifth of the annual average of his pensionable salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, in respect of each year of his pensionable service as a Parliamentary member not exceeding twenty-five years; or"; and

(*b*) by the substitution for subparagraph (i) of subsection (3) (*b*) of the following subparagraph:

"(i) if one-half of the period of his pensionable service under the applicable pensions ordinance and the full period of his pensionable service as a Parliamentary member amount in the aggregate to more than nine years and six months, a pension calculated at the rate of one-twenty-fifth of the annual average of his pensionable salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, in respect of each year of his pensionable service as a Parliamentary member not exceeding twenty-five years; or".

7. The following section is hereby substituted for section 20 of the principal Act:

Substitution of section 20 of Act 85 of 1965, as substituted by section 10 of Act 92 of 1967.

"Supplementary pensions.

20. (1) If a participating member who has not held a specified office was entitled to receive a special pension, and if any pension or the aggregate amount of any pensions which become payable to him in terms of section 16 (2) or (3) is less than the annual average of his pensionable salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, the pension or the aggregate amount of the pensions payable to him in terms of section 16 (2) or (3) shall be supplemented—

(*a*) by an amount equal to the special pension to which he was entitled under the applicable pensions ordinance; or

(*b*) by an amount equal to the deficit,

whichever is the lesser amount.

(2) If a participating member who has not occupied a specified office and who was entitled to receive a special pension, is not entitled to a pension in terms of section 16 he shall, with effect from the day following the last day of his service, be paid a pension equal to the special pension to which he was entitled under the applicable pensions ordinance: Provided that if the said special pension exceeds the annual average of his pensionable salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, the

Wysiging van artikel 12 van Wet 85 van 1965, soos gewysig deur artikel 6 van Wet 92 van 1967.

5. Artikel 12 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (8) deur die volgende subartikel te vervang:

„(8) Enige pensioen ingevolge hierdie artikel is met ingang van die dag na die datum van die dood van die betrokke lid of persoon betaalbaar.".

Wysiging van artikel 16 van Wet 85 van 1965.

6. Artikel 16 van die Hoofwet word hierby gewysig—

(*a*) deur subparagraaf (i) van subartikel (2) (*b*) deur die volgende subparagraaf te vervang:

„(i) indien die helfte van die tydperk van sy pensioengewende diens ingevolge die toepaslike pensioenordonnansie en die volle tydperk van sy pensioengewende diens as 'n Parlementêre lid tesame meer as nege jaar en ses maande beloop, en indien die tydperk van sy pensioengewende diens as 'n Parlementêre lid minstens een jaar is, 'n pensioen bereken teen die koers van een-vyf-en-twintigste van die jaarlikse gemiddelde van sy pensioengewende salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, ten opsigte van elke jaar van sy pensioengewende diens as 'n Parlementêre lid wat vyf-en-twintig jaar nie te bowe gaan nie; of"; en

(*b*) deur subparagraaf (i) van subartikel (3) (*b*) deur die volgende subparagraaf te vervang:

„(i) indien die helfte van die tydperk van sy pensioengewende diens ingevolge die toepaslike pensioenordonnansie en die volle tydperk van sy pensioengewende diens as 'n Parlementêre lid tesame meer as nege jaar en ses maande beloop, 'n pensioen bereken teen een-vyf-en-twintigste van die jaarlikse gemiddelde van sy pensioengewende salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens, of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, ten opsigte van elke jaar van sy pensioengewende diens as 'n Parlementêre lid wat vyf-en-twintig jaar nie te bowe gaan nie; of".

Vervanging van artikel 20 van Wet 85 van 1965, soos vervang deur artikel 10 van Wet 92 van 1967.

7. Artikel 20 van die Hoofwet word hierby deur die volgende artikel vervang:

„Supplementêre pensioene.

20. (1) Indien 'n deelnemende lid wat nie 'n bepaalde amp beklee het nie, geregtig was om 'n spesiale pensioen te ontvang, en indien 'n pensioen of die totale bedrag van pensioene wat ingevolge artikel 16 (2) of (3) aan hom betaalbaar word, minder is as die jaarlikse gemiddelde van sy pensioengewende salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, word die pensioen of die totale bedrag van die pensioene wat ingevolge artikel 16 (2) of (3) aan hom betaalbaar is, aangevul—

(*a*) met 'n bedrag gelyk aan die spesiale pensioen waarop hy ingevolge die toepaslike pensioenordonnansie geregtig was; of

(*b*) 'n bedrag gelyk aan die tekort,

watter bedrag ook al die minste is.

(2) Indien 'n deelnemende lid wat nie 'n bepaalde amp beklee het nie, en wat geregtig was om 'n spesiale pensioen te ontvang, nie op 'n pensioen ingevolge artikel 16 geregtig is nie, word daar met ingang van die dag wat volg op die laaste dag van sy diens, aan hom 'n pensioen betaal gelyk aan die spesiale pensioen waarop hy ingevolge die toepaslike pensioenordonnansie geregtig was: Met dien verstande dat indien die gemelde spesiale pensioen meer is as die jaarlikse gemiddelde van sy pensioengewende salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, die pensioen betaalbaar inge-

pension payable in terms of this subsection shall be reduced by an amount equal to the excess.

(3) If a participating member who has occupied a specified office, was entitled to receive a special pension, and if the aggregate amount of any pensions which become payable to him—

(*a*) in terms of section 16 (2) or (3); and

(*b*) in terms of section 10,

is less than the annual average of his salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, or the annual average salary referred to in section 10 (2), whichever is the higher average, the said aggregate amount shall be supplemented—

(i) by an amount equal to the special pension he was entitled to receive; or

(ii) by an amount equal to the deficit,

whichever is the lesser amount.

(4) If a participating member who has occupied a specified office and who was entitled to receive a special pension, is not entitled to a pension in terms of section 16, and if the pension payable to him in terms of section 10 is less than the annual average of his salary during the last four years of his service or the whole period of his service, whichever is the lesser period, or the annual average salary referred to in section 10 (2), whichever is the higher average, the pension payable to him in terms of section 10 shall be supplemented—

(*a*) by an amount equal to the special pension he was entitled to receive; or

(*b*) by an amount equal to the deficit,

whichever is the lesser amount.".

Amendment of section 22 of Act 85 of 1965, as amended by section 11 of Act 92 of 1967.

8. Section 22 of the principal Act is hereby amended by the substitution for subsection (6) of the following subsection:

"(6) Any pension under this section shall be payable with effect from the day following the date of the death of the member concerned.".

Short title and commencement.

9. This Act shall be called the Parliamentary Service and Administrators' Pensions Amendment Act, 1968, and shall be deemed to have come into operation on the first day of April, 1968.

volge hierdie subartikel met 'n bedrag gelyk aan die oorskot verminder word.

(3) Indien 'n deelnemende lid wat 'n bepaalde amp beklee het, geregtig was om 'n spesiale pensioen te ontvang, en indien die totale bedrag van pensioene wat aan hom betaalbaar word—

(*a*) ingevolge artikel 16 (2) of (3); en

(*b*) ingevolge artikel 10,

minder is as die jaarlikse gemiddelde van sy salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, of die in artikel 10 (2) bedoelde jaarlikse gemiddelde salaris, watter gemiddelde ook al die hoogste is, word die gemelde totale bedrag aangevul—

(i) met 'n bedrag gelyk aan die spesiale pensioen wat hy geregtig was om te ontvang; of

(ii) met 'n bedrag gelyk aan die tekort,

watter bedrag ook al die minste is.

(4) Indien 'n deelnemende lid wat 'n bepaalde amp beklee het en wat geregtig was om 'n spesiale pensioen te ontvang, nie op 'n pensioen ingevolge artikel 16 geregtig is nie, en indien die pensioen betaalbaar aan hom ingevolge artikel 10 minder is as die jaarlikse gemiddelde van sy salaris gedurende die laaste vier jaar van sy diens of die hele tydperk van sy diens, na gelang van watter tydperk die kortste is, of die in artikel 10 (2) bedoelde jaarlikse gemiddelde salaris, watter gemiddelde ook al die hoogste is, word die pensioen ingevolge artikel 10 aan hom betaalbaar, aangevul—

(*a*) met 'n bedrag gelyk aan die spesiale pensioen wat hy geregtig was om te ontvang; of

(*b*) met 'n bedrag gelyk aan die tekort,

watter bedrag ook al die minste is.".

Wysiging van artikel 22 van Wet 85 van 1965, soos gewysig deur artikel 11 van Wet 92 van 1967.

8. Artikel 22 van die Hoofwet word hierby gewysig deur subartikel (6) deur die volgende subartikel te vervang:

„(6) 'n Pensioen ingevolge hierdie artikel is betaalbaar vanaf die dag wat volg op die datum waarop die betrokke lid te sterwe gekom het.".

Kort titel en inwerkingtreding.

9. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Pensioene vir Parlementsdiens en Administrateurs, 1968, en word geag in werking te getree het op die eerste dag van April 1968.

No. 56, 1968.]

ACT

To amend the provisions of the Bantu Administration Act, 1927, relating to the issue of deeds of grant; to amend the provisions of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945, relating to locations, Bantu villages, Bantu hostels, prescribed areas and management boards; to amend the provisions of the Bantu Authorities Act, 1951, relating to tribal, community, regional and territorial authorities; to amend the provisions of the Promotion of Bantu Self-government Act, 1959, relating to representatives of Bantu in urban areas; to amend the provisions of the Bantu Beer Act, 1962, relating to presumptions and savings; and to provide for incidental matters.

(*English text signed by the State President.*)
(*Assented to* 10*th June*, 1968.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. The Second Schedule to the Bantu Administration Act, 1927, is hereby amended by the deletion of paragraph 2.

Amendment of Second Schedule to Act 38 of 1927.

2. Section 3 of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945, is hereby amended by the substitution for subsection (4) of the following subsection:

Amendment of section 3 of Act 25 of 1945, as amended by section 3 of Act 16 of 1955 and section 41 of Act 42 of 1964.

"(4) Whenever a location, Bantu village or Bantu hostel has been removed, curtailed or abolished under subsection (2) or (3), the Minister shall publish a notice to that effect in the *Gazette*, and the production of the *Gazette* containing such notice shall in any legal proceedings be deemed to be *prima facie* proof that the land referred to therein is no longer an area defined and set apart as a location, Bantu village or Bantu hostel.".

3. Section 9*bis* of the Bantu (Urban Areas) Act, 1945, is hereby amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

Amendment of section 9*bis* of Act 25 of 1945, as inserted by section 46 of Act 42 of 1964.

"(1) (*a*) The Minister may, subject to the provisions of paragraph (*b*), by notice in the *Gazette*—

(i) declare any area defined in the notice, being an area outside a scheduled Bantu area or a released area referred to in the Bantu Trust and Land Act, 1936 (Act No. 18 of 1936), to be a prescribed area or to form part of an existing prescribed area, whether or not the area so defined or any portion thereof is within or outside an urban area;

(ii) deem such area or any portion thereof not being an urban area, to be an urban area or to form part of such urban area as may be specified in the notice, for the purpose of the administration of this Act, the Bantu Labour Act, 1964 (Act No. 67 of 1964), and any regulations made thereunder.

No. 56, 1968.]

WET

Tot wysiging van die bepalings van die Bantoe-administrasiewet, 1927, met betrekking tot die uitreiking van grondbriewe; tot wysiging van die bepalings van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945, met betrekking tot lokasies, Bantoedorpe, Bantoetehuise, voorgeskrewe gebiede en bestuursrade; tot wysiging van die bepalings van die Wet op Bantoe-owerhede, 1951, met betrekking tot stam-, gemeenskaps-, streeks- en gebiedsowerhede; tot wysiging van die bepalings van die Wet op die Bevordering van Bantoe-selfbestuur, 1959, met betrekking tot verteenwoordigers van Bantoes in stedelike gebiede; tot wysiging van die bepalings van die Wet op Bantoebier, 1962, met betrekking tot vermoedens en voorbehoude; en om vir bykomstige aangeleenthede voorsiening te maak.

(*Engelse teks deur die Staatspresident geteken.*)
(*Goedgekeur op* 10 *Junie* 1968.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van Tweede Bylae by Wet 38 van 1927.

1. Die Tweede Bylae by die Bantoe-administrasiewet, 1927, word hierby gewysig deur paragraaf 2 te skrap.

Wysiging van artikel 3 van Wet 25 van 1945, soos gewysig deur artikel 3 van Wet 16 van 1955 en artikel 41 van Wet 42 van 1964.

2. Artikel 3 van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945, word hierby gewysig deur subartikel (4) deur die volgende subartikel te vervang:

„(4) Wanneer 'n lokasie, Bantoedorp of Bantoetehuis ingevolge subartikel (2) of (3) opgeruim, verklein of afgeskaf is, plaas die Minister 'n kennisgewing te dien effekte in die *Staatskoerant*, en die oorlegging van die *Staatskoerant* bevattende sodanige kennisgewing word in alle geregtelike verrigtinge geag *prima facie*-bewys te wees dat die grond daarin genoem, nie meer 'n terrein is wat as 'n lokasie, Bantoedorp of Bantoetehuis bepaal en afgesonder is nie.".

Wysiging van artikel 9*bis* van Wet 25 van 1945, soos ingevoeg deur artikel 46 van Wet 42 van 1964.

3. Artikel 9*bis* van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945, word hierby gewysig deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

„(1) (*a*) Die Minister kan, behoudens die bepalings van paragraaf (*b*), by kennisgewing in die *Staatskoerant*—

(i) verklaar dat 'n in die kennisgewing omskrewe gebied, wat 'n gebied buite 'n in die Bantoetrust en -grond Wet, 1936 (Wet No. 18 van 1936), bedoelde afgesonderde Bantoegebied of 'n oopgestelde gebied is, 'n voorgeskrewe gebied is of deel vorm van 'n bestaande voorgeskrewe gebied, hetsy die aldus omskrewe gebied of 'n gedeelte daarvan binne of buite 'n stadsgebied is al dan nie;

(ii) bedoelde gebied of 'n gedeelte daarvan, wat nie 'n stadsgebied is nie, 'n stadsgebied ag of 'n deel ag van dié stadsgebied wat in die kennisgewing vermeld word, vir die doeleindes van die administrasie van hierdie Wet, die Wet op Bantoe-arbeid, 1964 (Wet No. 67 van 1964), en regulasies daarkragtens uitgevaardig.

(*b*) The Minister shall exercise his powers under paragraph (*a*) in respect of any area under the jurisdiction of any urban local authority or any other body contemplated in section 84 (1) (*f*) of the Republic of South Africa Constitution Act, 1961 (Act No. 32 of 1961), after consultation with that urban local authority or other body.

(*c*) Jurisdiction for the purpose of the administration of this Act, the Bantu Labour Act, 1964, and any regulations made thereunder, in any area in respect of which a notice has been issued under paragraph (*a*), shall vest in any urban local authority or any other body referred to in paragraph (*b*), indicated for the purpose in such notice or, if no urban local authority or body is so indicated, in the Bantu Affairs Commissioner.".

Amendment of section 40*bis* of Act 25 of 1945, as inserted by section 69 of Act 42 of 1964 and amended by section 4 of Act 63 of 1966.

4. (1) Section 40*bis* of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945, is hereby amended by the substitution for subsections (4), (5) and (6) of the following subsections:

"(4) Subject to the terms of the agreement referred to in section 40, a management board shall within its area be vested with—

(*a*) all the rights, powers, functions, duties and obligations of an urban local authority under this Act, the Housing Act, 1966 (Act No. 4 of 1966), the Bantu Services Levy Act, 1952 (Act No. 64 of 1952), the Urban Bantu Councils Act, 1961 (Act No. 79 of 1961), the Bantu Beer Act, 1962 (Act No. 63 of 1962), and the Bantu Labour Act, 1964 (Act No. 67 of 1964);

(*b*) all the rights, powers, functions, duties and obligations of an urban local authority or a local government body or a Bantu Affairs Commissioner under such laws as may from time to time be specified by the Minister by notice in the *Gazette*, but subject to such conditions, modifications or exceptions or except in such portions of its area, as may be so specified;

(*c*) such rights, powers, functions, duties and obligations of an urban local authority or a local government body under the relevant Ordinance establishing local authorities or under any other Ordinance as the Minister may from time to time with the approval of the Administrator specify by notice in the *Gazette*, but subject to such conditions, modifications or exceptions as may be specified in the notice.

(5) For the purposes of the exercise of its powers under subsection (4), a management board shall be deemed to be an urban local authority and its area shall be deemed to be an urban area and a prescribed area.

(6) Notwithstanding anything to the contrary contained in subsection (4) or any law referred to or contemplated therein any regulation which may be made by an urban or other local authority or any other local government body under any such law, shall be made by the Minister and be published in the *Gazette*.".

(2) The Management Board of Sebokeng established by Proclamation No. 65 of 1965, shall be deemed to have been lawfully established with effect from the first day of April, 1965, in accordance with the provisions of section 40*bis* of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945 (Act No. 25 of 1945), for the area defined in the Schedule to the said Proclamation as amended by Proclamation No. 96 of 1967, and any act purporting to have been performed by the said Board prior to the commencement of this Act under or by virtue of the provisions

(*b*) Die Minister oefen sy bevoegdhede kragtens paragraaf (*a*) uit ten opsigte van 'n gebied onder die gesag van 'n stedelike plaaslike bestuur of 'n ander liggaam bedoel in artikel 84 (1) (*f*) van die Grondwet van die Republiek van Suid-Afrika, 1961 (Wet No. 32 van 1961), na oorlegpleging met daardie stedelike plaaslike bestuur of ander liggaam.

(*c*) Regsbevoegdheid vir die doeleindes van die administrasie van hierdie Wet, die Wet op Bantoe-arbeid, 1964, en regulasies daarkragtens uitgevaardig, berus in 'n gebied ten opsigte waarvan 'n kennisgewing kragtens paragraaf (*a*) uitgereik is, by 'n stedelike plaaslike bestuur of 'n ander in paragraaf (*b*) bedoelde liggaam, wat vir daardie doel in bedoelde kennisgewing aangedui word of, indien geen stedelike plaaslike bestuur of liggaam aldus aangedui word nie, by die Bantoesakekommissaris.".

Wysiging van artikel 40*bis* van Wet 25 van 1945, soos ingevoeg deur artikel 69 van Wet 42 van 1964 en gewysig deur artikel 4 van Wet 63 van 1966.

4. (1) Artikel 40*bis* van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945, word hierby gewysig deur subartikels (4), (5) en (6) deur die volgende subartikels te vervang:

„(4) Behoudens die bedinge van die in artikel 40 bedoelde ooreenkoms, is 'n bestuursraad binne sy gebied beklee met—

(*a*) al die regte, bevoegdhede, werksaamhede, pligte en verpligtings van 'n stedelike plaaslike bestuur kragtens hierdie Wet, die Behuisingswet, 1966 (Wet No. 4 van 1966), die Wet op Heffings vir Bantoedienste, 1952 (Wet No. 64 van 1952), die Wet op Stedelike Bantoerade, 1961 (Wet No. 79 van 1961), die Wet op Bantoebier, 1962 (Wet No. 63 van 1962), en die Wet op Bantoe-arbeid, 1964 (Wet No. 67 van 1964);

(*b*) al die regte, bevoegdhede, werksaamhede, pligte en verpligtings van 'n stedelike plaaslike bestuur of 'n plaaslike bestuursliggaam of van 'n Bantoesakekommissaris kragtens dié wetsbepalings wat van tyd tot tyd deur die Minister by kennisgewing in die *Staatskoerant* vermeld word, maar behoudens dié voorwaardes, wysigings of uitsonderings of behalwe in dié gedeeltes van sy gebied, wat aldus vermeld word;

(*c*) daardie regte, bevoegdhede, werksaamhede, pligte en verpligtings van 'n stedelike plaaslike bestuur of 'n plaaslike bestuursliggaam kragtens die toepaslike Ordonnansie wat plaaslike besture instel of kragtens 'n ander Ordonnansie wat die Minister met goedkeuring van die Administrateur by kennisgewing in die *Staatskoerant* vermeld, maar behoudens dié voorwaardes, wysigings of uitsonderings wat in die kennisgewing vermeld word.

(5) Vir die doeleindes van die uitoefenings van sy bevoegdhede kragtens subartikel (4) word 'n bestuursraad geag 'n stedelike plaaslike bestuur te wees en word sy gebied geag 'n stadsgebied en 'n voorgeskrewe gebied te wees.

(6) Ondanks andersluidende bepalings van subartikel (4) of 'n wet daarin genoem of beoog word 'n regulasie wat deur 'n stedelike of ander plaaslike bestuur of 'n ander plaaslike bestuursliggaam kragtens so 'n wet uitgevaardig kan word, deur die Minister uitgevaardig en in die *Staatskoerant* afgekondig.".

(2) Die Bestuursraad van Sebokeng ingestel by Proklamasie No. 65 van 1965, word geag ooreenkomstig die bepalings van artikel 40*bis* van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945 (Wet No. 25 van 1945), wettiglik ingestel te wees met ingang van die eerste dag van April 1965, vir die gebied omskryf in die Bylae by bedoelde Proklamasie soos by Proklamasie No. 96 van 1967 gewysig, en 'n handeling wat voor die inwerkingtreding van hierdie Wet deur bedoelde Raad kragtens of uit hoofde van die bepalings van bedoelde artikel heet verrig te gewees het, word geag deur bedoelde Raad kragtens of uit hoofde

of the said section, shall be deemed to have been lawfully performed by that Board under or by virtue of the provisions of that section as amended by this section, and any laws purporting to have been made prior to such commencement under or by virtue of the provisions of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945, or section 25 of the Bantu Administration Act, 1927 (Act No. 38 of 1927), for the area so defined or any portion thereof, shall be deemed to have been lawfully made.

Amendment of section 2 of Act 68 of 1951, as amended by section 10 of Act 46 of 1959 and section 78 of Act 42 of 1964.

5. (1) Section 2 of the Bantu Authorities Act, 1951, is hereby amended by the substitution for subsection (3) of the following subsection:

"(3) The establishment of a tribal, community, regional or territorial authority, and the Bantu area or areas in respect of which it has been established, and any modification of any such area or areas, shall be made known by notice in the *Gazette*, and a copy of the *Gazette* containing such notice shall on its mere production in any legal proceedings be *prima facie* proof, in the case of the establishment of an authority, that the authority mentioned in the notice has been lawfully established for the area or areas so mentioned in accordance with the provisions of this Act, or in the case of a modification of any area or areas, that the modification so mentioned has been lawfully effected in accordance with the said provisions.".

(2) Anything done under the provisions of section 2 of the Bantu Authorities Act, 1951, at any time prior to the date on which any amendment of that section came into force, shall be deemed to have been done under the said provisions as amended from time to time.

Substitution of section 4 of Act 46 of 1959.

6. The following section is hereby substituted for section 4 of the Promotion of Bantu Self-government Act, 1959:

"Representatives of Bantu in urban areas.

4. (1) The government of any territory which is a self-governing territory within the Republic in terms of any law, or a territorial authority or a regional authority to which the powers, functions and duties of a territorial authority as set out in paragraphs (*a*), (*d*) and (*e*) of section 7 (1) of the principal Act has been assigned, or any territorial board may in consultation with the Minister and with the approval of the State President nominate a Bantu person to represent that government, authority or board in the areas of one or more urban local authorities, as defined in section 1 of the Bantu (Urban Areas) Consolidation Act, 1945 (Act No. 25 of 1945), with that portion of the Bantu community in the said areas, which belongs to the national unit concerned.

(2) Any nominee who has been approved by the State President shall be recognized as the representative of the government or the regional or territorial authority or territorial board concerned in the area in respect of which he has been nominated.

(3) The State President may withdraw the recognition of any such representative at the request of, or after consultation by the Minister with, the government, authority or board by whom he was nominated.".

Amendment of section 5 of Act 46 of 1959.

7. Section 5 of the Promotion of Bantu Self-government Act, 1959, is hereby amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

"(1) A representative of a government or a regional or territorial authority or territorial board who has been recognized in accordance with section 4 (2)—

(*a*) shall advise the government, authority or board concerned in regard to matters affecting the general interests of the national unit concerned in the area in respect of which he has been recognized;

van die bepalings van bedoelde artikel soos by hierdie artikel gewysig wettiglik verrig te gewees het, en wetsbepalings wat voor bedoelde inwerkingtreding kragtens of uit hoofde van die bepalings van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945, of artikel 25 van die Bantoe-administrasie Wet, 1927 (Wet No. 38 van 1927), vir die aldus omskrewe gebied of 'n gedeelte daarvan heet uitgevaardig te gewees het, word geag wettiglik uitgevaardig te gewees het.

Wysiging van artikel 2 van Wet 68 van 1951, soos gewysig deur artikel 10 van Wet 46 van 1959 en artikel 78 van Wet 42 van 1964.

5. (1) Artikel 2 van die Wet op Bantoe-owerhede, 1951, word hierby gewysig deur subartikel (3) deur die volgende subartikel te vervang:

„(3) Die instelling van 'n stam-, gemeenskaps-, streeks- of gebiedsowerheid, en die Bantoegebied of -gebiede ten opsigte waarvan dit ingestel is, en enige verandering van sodanige gebied of gebiede, word by kennisgewing in die *Staatskoerant* bekend gemaak en 'n eksemplaar van die *Staatskoerant* wat daardie kennisgewing bevat, is by blote oorlegging in alle regsgedinge *prima facie*-bewys, in die geval van die instelling van 'n owerheid, dat die owerheid in die kennisgewing vermeld, vir die gebied of gebiede aldus vermeld wettiglik ingestel is ooreenkomstig die bepalings van hierdie Wet of, in die geval van 'n verandering van 'n gebied of gebiede, dat die verandering aldus vermeld wettiglik aangebring is ooreenkomstig bedoelde bepalings.".

(2) Enigiets gedoen kragtens die bepalings van artikel 2 van die Wet op Bantoe-owerhede, 1951, te eniger tyd voor die datum waarop 'n wysiging van daardie artikel van krag geword het, word geag kragtens bedoelde bepalings soos van tyd tot tyd gewysig, gedoen te wees.

Vervanging van artikel 4 van Wet 46 van 1959.

6. Artikel 4 van die Wet op die Bevordering van Bantoeselfbestuur, 1959, word hierby deur die volgende artikel vervang:

„Verteenwoordigers van Bantoes in stedelike gebiede.

4. (1) Die regering van 'n gebied wat ingevolge 'n wet 'n selfregerende gebied binne die Republiek is, of 'n gebiedsowerheid of 'n streeksowerheid waaraan die bevoegdhede, werksaamhede en pligte van 'n gebiedsowerheid soos uiteengesit in paragrawe (*a*), (*d*) en (*e*) van artikel 7 (1) van die Hoofwet toegewys is, of 'n gebiedsraad kan in oorleg met die Minister en onderworpe aan die goedkeuring van die Staatspresident, 'n Bantoepersoon benoem om daardie regering, owerheid of raad in die gebiede van een of meer stedelike plaaslike besture, soos omskryf in artikel 1 van die Bantoes (Stadsgebiede) Konsolidasiewet, 1945 (Wet No. 25 van 1945), te verteenwoordig by dié deel van die Bantoegemeenskap in bedoelde gebiede wat tot die betrokke volkseenheid behoort.

(2) 'n Benoemde wat deur die Staatspresident goedgekeur is, word as die verteenwoordiger van die betrokke regering, streeks- of gebiedsowerheid of gebiedsraad in die gebied ten opsigte waarvan hy benoem is, erken.

(3) Die Staatspresident kan die erkenning van so 'n verteenwoordiger intrek op versoek van, of na oorlegpleging deur die Minister met, die regering, owerheid of raad wat hom benoem het.".

Wysiging van artikel 5 van Wet 46 van 1959.

7. Artikel 5 van die Wet op die Bevordering van Bantoe-selfbestuur, 1959, word hierby gewysig deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

„(1) 'n Verteenwoordiger van 'n regering of 'n streeks- of gebiedsowerheid of gebiedsraad wat ooreenkomstig artikel 4 (2) erken is—

(*a*) moet die betrokke regering, owerheid of raad van advies dien in verband met aangeleenthede wat in die gebied ten opsigte waarvan hy erken is die algemene belange raak van die betrokke volkseenheid;

(*b*) shall in consultation with the government, authority or board by which he has been nominated, and in the manner determined by and subject to the approval of the Minister, constitute a board to assist him in the performance of his functions and duties; and

(*c*) shall act as the representative of that government, authority or board with the national unit concerned and shall on its behalf serve the interests of that unit within the area of the urban local authority concerned.".

Amendment of section 18 of Act 63 of 1962.

8. Section 18 of the Bantu Beer Act, 1962, is hereby amended by the addition of the following subsection, the existing section becoming subsection (1):

"(2) If in any prosecution under this Act it is proved that the accused was in possession of any quantity of Bantu beer which is more than was reasonably required by him for domestic consumption or for supply free of charge to his employees, he shall be presumed to have been in possession of such quantity of Bantu beer for purposes of sale, until the contrary is proved.".

Amendment of section 19 of Act 63 of 1962, as amended by section 94 of Act 42 of 1964.

9. Section 19 of the Bantu Beer Act, 962, is hereby amended—

(*a*) by the addition of the following paragraph:

"(*e*) any corporation, development corporation or investment corporation as defined in the Promotion of the Economic Development of Bantu Homelands Act, 1968 (Act No. 46 of 1968), from selling or delivering within the area of any local authority Bantu beer manufactured by such corporation in a Bantu area, if the sale or delivery takes place under the authority of and in accordance with the conditions of a permit issued by the Minister after consultation with such local authority and if the Bantu beer is sold or delivered to such local authority or to an employer authorized under section 9 to brew Bantu beer or referred to in section 10 or to any person referred to in section 11.";

(*b*) by the addition of the following subsection, the existing section becoming subsection (1):

"(2) For the purposes of sections 10 and 11 any Bantu beer sold or delivered to any person under the authority of a permit referred to in subsection (1) (*e*) of this section, shall be deemed to have been acquired by such person from a local authority.".

Short title.

10. This Act shall be called the Bantu Laws Amendment Act, 1968.

(*b*) moet in oorleg met die regering, owerheid of raad wat hom benoem het, en op die wyse bepaal deur en onderworpe aan die goedkeuring van die Minister, 'n raad saamstel om hom by te staan in die uitvoering van sy werksaamhede en pligte; en

(*c*) dien as verteenwoordiger van daardie regering, owerheid of raad by die betrokke volkseenheid en behartig namens hom die belange van daardie eenheid binne die gebied van die betrokke stedelike plaaslike bestuur.".

Wysiging van artikel 18 van Wet 63 van 1962.

8. Artikel 18 van die Wet op Bantoebier, 1962, word hierby gewysig deur die volgende subartikel by te voeg, terwyl die bestaande artikel subartikel (1) word:

„(2) Indien daar by 'n vervolging ingevolge hierdie Wet bewys word dat die beskuldigde in besit was van 'n hoeveelheid Bantoebier wat meer is as wat redelikerwys deur hom benodig was vir huisverbruik of vir gratis verskaffing aan sy werknemers, word daar vermoed totdat die teendeel bewys word, dat hy in besit van bedoelde hoeveelheid Bantoebier was vir doeleindes van verkoop.".

Wysiging van artikel 19 van Wet 63 van 1962, soos gewysig deur artikel 94 van Wet 42 van 1964.

9. Artikel 19 van die Wet op Bantoebier, 1962, word hierby gewysig—

(*a*) deur die volgende paragraaf by te voeg:

„(*e*) 'n korporasie, ontwikkelingskorporasie of beleggingskorporasie soos omskryf in die Wet op die Bevordering van die Ekonomiese Ontwikkeling van Bantoetuislande, 1968 (Wet No. 46 van 1968), Bantoebier deur daardie korporasie in 'n Bantoegebied gemaak, binne die gebied van 'n plaaslike bestuur verkoop of lewer nie, indien die verkoping of lewering plaasvind op gesag van en ooreenkomstig die voorwaardes van 'n permit deur die Minister uitgereik na oorlegpleging met bedoelde plaaslike bestuur en indien die Bantoebier verkoop of gelewer word aan daardie plaaslike bestuur of aan 'n werkgewer wat kragtens artikel 9 gemagtig is om Bantoebier te brou of wat in artikel 10 bedoel word of aan 'n persoon wat in artikel 11 bedoel word.";

(*b*) deur die volgende subartikel by te voeg, terwyl die bestaande artikel subartikel (1) word:

„(2) By die toepassing van artikels 10 en 11 word Bantoebier wat op gesag van 'n in subartikel (1) (*e*) van hierdie artikel bedoelde permit aan 'n persoon verkoop of gelewer word, geag deur daardie persoon van 'n plaaslike bestuur verkry te gewees het.".

Kort titel.

10. Hierdie Wet heet die Wysigingswet op Bantoewetgewing, 1968.

No. 57, 1968.]

ACT

To establish a corporation for the development and production of armaments; to amend the provisions of the Armaments Act, 1964, relating to officers and employees; and to provide for other incidental matters.

(*Afrikaans text signed by the State President.*)
(*Assented to* 10*th June*, 1968.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

Definitions.

1. In this Act, unless the context otherwise indicates—

(i) "armaments" means armaments as defined in the Armaments Act, 1964 (Act No. 87 of 1964); (iv)

(ii) "Armaments Board" means the Armaments Board established under the Armaments Act, 1964; (v)

(iii) "board" means the board of directors referred to in section 5; (viii)

(iv) "company" means any association of persons, whether incorporated or unincorporated; (vi)

(v) "corporation" means the Armaments Development and Production Corporation of South Africa, Limited, established under section 2; (iii)

(vi) "director" means a director appointed under section 5; (i)

(vii) "Minister" means the Minister of Defence; (vii)

(viii) "regulations" means regulations made under this Act; (ix)

(ix) "Republic" includes the territory of South-West Africa; (x)

(x) "this Act" includes the regulations. (ii)

Establishment of Armaments Development and Production Corporation of South Africa, Limited.

2. (1) As from a date to be fixed by the State President by proclamation in the *Gazette*, there shall be established a body to be known as the Armaments Development and Production Corporation of South Africa, Limited, which shall be a body corporate, capable of suing and being sued in its corporate name and of performing, subject to the provisions of this Act, all such acts as are necessary for or incidental to the carrying out of its objects, the exercise of its powers and the performance of its functions.

(2) The Registrar of Companies shall enter the name of the corporation in his registers on the date so fixed.

Objects and general powers of corporation.

3. The objects of the corporation shall be to meet as effectively and economically as may be feasible the armaments requirements of the Republic, including armaments required for export and firearms or ammunition required for supply to members of the public—

(*a*) by taking over and, if necessary, expanding any undertaking of the Armaments Board for the manufacture of armaments;

(*b*) by taking over any direct or indirect financial interests of the Armaments Board in any undertaking connected with the manufacture of armaments;

No. 57, 1968.]

WET

Om 'n korporasie vir die ontwikkeling en vervaardiging van krygstuig in te stel; om die bepalings van die Krygstuigwet, 1964, met betrekking tot beamptes en werknemers te wysig; en om vir ander aangeleenthede wat daarmee in verband staan, voorsiening te maak.

(*Afrikaanse teks deur die Staatspresident geteken.*)
(*Goedgekeur op* 10 *Junie* 1968.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Woord-omskrywing.

1. In hierdie Wet, tensy uit die samehang anders blyk, beteken—

(i) „direkteur" 'n direkteur kragtens artikel 5 aangestel; (vi)
(ii) „hierdie Wet" ook die regulasies; (x)
(iii) „korporasie" die Krygstuigontwikkelings- en vervaardigingskorporasie van Suid-Afrika, Beperk, kragtens artikel 2 ingestel; (v)
(iv) „krygstuig" krygstuig soos in die Krygstuigwet, 1964 (Wet No. 87 van 1964), omskryf; (i)
(v) „Krygstuigraad" die Krygstuigraad kragtens die Krygstuigwet, 1964, ingestel; (ii)
(vi) „maatskappy" 'n vereniging van persone, hetsy met regspersoonlikheid beklee al dan nie; (iv)
(vii) „Minister" die Minister van Verdediging; (vii)
(viii) „raad" die raad van direkteure in artikel 5 bedoel; (iii)
(ix) „regulasies" regulasies kragtens hierdie Wet uitgevaardig; (viii)
(x) „Republiek" ook die gebied Suidwes-Afrika. (ix)

Instelling van Krygstuigontwikkelings- en vervaardigingskorporasie van Suid-Afrika, Beperk.

2. (1) Vanaf 'n datum deur die Staatspresident by proklamasie in die *Staatskoerant* bepaal, word daar 'n liggaam ingestel bekend as die Krygstuigontwikkelings- en vervaardigingskorporasie van Suid-Afrika, Beperk, met regspersoonlikheid beklee en bevoeg om in sy naam as regspersoon as eiser en verweerder in regte op te tree en om behoudens die bepalings van hierdie Wet alle handelinge te verrig wat nodig is vir of in verband staan met die bereiking van sy oogmerke, die uitoefening van sy bevoegdhede en die verrigting van sy werksaamhede.

(2) Die Registrateur van Maatskappye teken die naam van die korporasie in sy registers aan op die aldus bepaalde datum.

Oogmerke en algemene bevoegdhede van korporasie.

3. Die oogmerke van die korporasie is om, so doeltreffend en ekonomies as wat doenlik is, te voorsien in die krygstuigbehoeftes van die Republiek, met inbegrip van krygstuig vir uitvoer benodig en vuurwapens of ammunisie benodig vir verskaffing aan lede van die publiek—

(*a*) deur ondernemings van die Krygstuigraad vir die vervaardiging van krygstuig oor te neem en, indien nodig, uit te brei;
(*b*) deur regstreekse of onregstreekse finansiële belange van die Krygstuigraad in 'n aan die vervaardiging van krygstuig verbonde onderneming oor te neem;

(*c*) by establishing, with the approval of the Minister granted in consultation with the Minister of Economic Affairs, new undertakings for the development or production of armaments;

(*d*) by facilitating, promoting, guiding or assisting in the financing, with the approval of the Minister granted in consultation with the Minister of Economic Affairs, of new undertakings for the development or production of armaments or of schemes for the expansion, better organization, modernization or more efficient functioning of such undertakings already in existence;

(*e*) by performing such functions as the Minister in consultation with the Minister of Economic Affairs may from time to time determine,

and to that end the corporation shall, in addition to any other powers vested in it by this Act, have power—

(i) to promote or assist in the promotion of companies for the development or production of armaments in the Republic;

(ii) to lend or advance money to, to acquire an interest in, or to provide, or by underwriting or otherwise to assist in the subscription of, capital for, any company engaged in or proposing to establish or to expand or modernize any undertaking for the development or production of armaments;

(iii) to hold, manage, develop, let or hire, or buy, subscribe for or otherwise acquire, or sell or otherwise dispose of, or hypothecate or otherwise deal in, immovable or movable property of whatever kind, including stocks, shares, bonds, debentures and securities of, and any interest in, any company, and where necessary, to act as trustee for debenture holders;

(iv) to make, draw, accept or endorse negotiable instruments;

(v) to guarantee any undertaking given in relation to the financing of any company or the performance of any contract by any company;

(vi) to act as the manager or secretary of any company, and to appoint any person to act on behalf of the corporation as a director of or in any other capacity in relation to any company, and to act as the agent or representative of other companies, whether carrying on business in the Republic or elsewhere;

(vii) to procure the registration of the corporation in any country or territory,

and, generally, to enter into any contract or perform any act, whether in the Republic or elsewhere, which may be necessary for or incidental or conducive to the attainment of any of the objects of the corporation, or which is calculated directly or indirectly to enhance the value of the services which the corporation may render towards the development or production of armaments in the Republic, or which the Minister may from time to time determine.

Manner in which corporation shall exercise its powers.

4. In exercising its powers the corporation shall—

(*a*) deal with any application, proposal or other matter with a view to meeting the armaments requirements of the Republic as effectively and economically as may be feasible, having regard to the strategic value of particular armaments;

(*b*) carefully review all matters relating to raw materials necessary for the development or production of armaments, to the labour supply available for such development or production, to the rates of wages proposed to be paid and to the armaments requirements of the Republic, including armaments required

(*c*) deur nuwe ondernemings vir die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig, met goedkeuring van die Minister verleen in oorleg met die Minister van Ekonomiese Sake, op te rig;

(*d*) deur, met goedkeuring van die Minister verleen in oorleg met die Minister van Ekonomiese Sake, die finansiering van nuwe ondernemings vir die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig of van skemas vir die uitbreiding, verbeterde organisering, modernisering of meer doeltreffende funksionering van bedoelde ondernemings wat reeds bestaan, te vergemaklik, te bevorder, te lei of aan te help;

(*e*) deur dié werksaamhede te verrig wat die Minister in oorleg met die Minister van Ekonomiese Sake van tyd tot tyd bepaal,

en vir die bereiking van daardie oogmerke het die korporasie, benewens ander bevoegdhede by hierdie Wet aan hom verleen, die bevoegdheid—

(i) om maatskappye vir die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig in die Republiek te stig of met die stigting daarvan behulpsaam te wees;

(ii) om aan 'n maatskappy wat verbonde is aan 'n onderneming vir die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig of voornemens is om so 'n onderneming op te rig of uit te brei of te moderniseer, geld te leen of voor te skiet, 'n belang daarin te verkry, of dit van kapitaal te voorsien, of deur garansie of andersins met die inskrywing van kapitaal daarvoor behulpsaam te wees;

(iii) om onroerende of roerende goed van watter aard ook al, met inbegrip van effekte, aandele, verbande, obligasies en sekuriteite van en belange in 'n maatskappy, te hou, te bestuur, te ontwikkel, te verhuur of te huur, of te koop, daarop in te skrywe of dit andersins te verkry, of te verkoop of andersins te vervreem, of te verpand of andersins daarmee te handel, en waar nodig, as trustee vir obligasiehouers op te tree;

(iv) om verhandelbare stukke te maak, te trek, aan te neem of te endosseer;

(v) om 'n verpligting wat met betrekking tot die finansiering van 'n maatskappy of die uitvoering van 'n kontrak deur 'n maatskappy aangegaan is, te waarborg;

(vi) om as die bestuurder of sekretaris van 'n maatskappy op te tree, en om 'n persoon aan te stel om namens die korporasie as 'n direkteur van of in 'n ander hoedanigheid met betrekking tot 'n maatskappy op te tree, en om as die agent of verteenwoordiger op te tree van ander maatskappye, hetsy hulle in die Republiek of elders sake doen;

(vii) om die registrasie van die korporasie in enige land of gebied te bewerkstellig,

en, in die algemeen, om in die Republiek of elders kontrakte aan te gaan of handelinge te verrig, wat nodig is vir of verbonde is aan of bevorderlik is vir die bereiking van die een of ander oogmerk van die korporasie, of wat daarop bereken is om regstreeks of onregstreeks die waarde te verhoog van die dienste wat die korporasie ten opsigte van die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig in die Republiek kan lewer, of wat die Minister van tyd tot tyd bepaal.

Wyse waarop korporasie sy bevoegdhede uitoefen.

4. By die uitoefening van sy bevoegdhede moet die korporasie—

(*a*) met 'n aansoek, voorstel of ander aangeleentheid handel met die oog op voorsiening in die krygstuigbehoeftes van die Republiek op die mees doeltreffende en ekonomiese wyse wat doenlik is, met inagneming van die strategiese waarde van bepaalde krygstuig;

(*b*) alle aangeleenthede sorgvuldig nagaan wat betrekking het op grondstowwe wat vir die ontwikkeling of vervaardiging van krygstuig nodig is, op die arbeidsbronne beskikbaar vir bedoelde ontwikkeling of vervaardiging, op die skale van voorgestelde lone wat betaal staan te word en op die krygstuigbehoeftes van

for export and firearms or ammunition required for supply to members of the public, having regard to the markets available for the disposal of armaments.

Board of directors.

5. (1) The affairs of the corporation shall be managed and controlled by a board of directors, which may exercise all the powers of the corporation subject to the provisions of this Act.

(2) The board shall consist of not less than seven and not more than nine directors to be appointed by the State President.

(3) No decision taken by the board or act performed under the authority of the board shall be invalid merely by reason of a vacancy on the board or of the fact that any person not entitled to sit as a director sat as a director at the time the decision was taken or the act was authorized, if the decision was taken or the act was authorized by the required majority of directors present at the time, who were entitled to sit as directors.

(4) The directors shall hold office for such period, not exceeding three years, as the State President may determine at the time of appointment, but shall be eligible for re-appointment: Provided that if in his opinion there are good reasons for doing so, the State President may at any time terminate the period of office of any director.

(5) A director designated by the State President as chairman, or, in his absence, a director so designated as deputy chairman, shall preside at any meeting of the board: Provided that if both the chairman and the deputy chairman are absent from any meeting of the board, a chairman elected by the directors present from among themselves, shall preside at such meeting.

(6) No member of the Senate or the House of Assembly or a provincial council or the Legislative Assembly of the territory of South-West Africa may be appointed as a director and any director shall, on becoming such a member, vacate his office.

(7) Subject to the provisions of subsection (8), the corporation shall out of its funds pay to a director such remuneration and allowances, and afford him such transport facilities in respect of his services as a director, as the Minister in consultation with the Minister of Finance may determine.

(8) In respect of his services as a director any person in the full-time service of the State shall receive no remuneration and shall not be paid any allowances exceeding those payable to him in respect of his work in the service of the State.

(9) A director shall not be personally liable for any loss or damage arising out of or in connection with the execution of his duties, unless the loss or damage is due to anything done in bad faith or to gross negligence or to failure to comply with any provision of this Act.

Share capital.

6. (1) The share capital of the corporation shall be one hundred million rand or such larger amount as the Minister may in consultation with the Minister of Finance from time to time on the recommendation of the board determine, and shall be divided into ordinary shares of one rand each.

(2) Shares in the corporation may be taken up by the State only and shall not be transferable.

(3) The State shall take up shares in the corporation to such extent and subject to such conditions as the Minister may in consultation with the Minister of Finance from time to time determine.

(4) Subject to the provisions of subsection (5), shares in the corporation shall be paid for out of moneys appropriated by Parliament for the purpose.

(5) Shares in the corporation, equal in value to the value of any undertakings or other financial interests of the Armaments Board taken over by the corporation in terms of this Act, shall be issued to the State free of charge, and no charge shall be made by the Armaments Board for the transfer of such undertakings or financial interests to the corporation.

(6) The value of the undertakings or financial interests referred to in subsection (5) shall be such value as the Minister may in consultation with the Minister of Finance determine.

die Republiek, met inbegrip van krygstuig vir uitvoer benodig en vuurwapens of ammunisie benodig vir verskaffing aan lede van die publiek, met inagneming van die beskikbare afsetgebiede vir krygstuig.

Raad van direkteure.

5. (1) Die sake van die korporasie word bestuur en beheer deur 'n raad van direkteure wat bevoeg is om al die bevoegdhede van die korporasie behoudens die bepalings van hierdie Wet uit te oefen.

(2) Die raad bestaan uit minstens sewe en hoogstens nege direkteure wat deur die Staatspresident aangestel word.

(3) Geen besluit van die raad of handeling op gesag van die raad verrig, is ongeldig nie bloot vanweë 'n vakature in die raad of omdat 'n persoon wat nie geregtig was om as direkteur sitting te neem nie, as direkteur sitting geneem het toe die besluit geneem of die handeling gemagtig is, indien die besluit geneem of die handeling gemagtig is deur die vereiste meerderheid van direkteure wat toe aanwesig was en geregtig was om as direkteure sitting te neem.

(4) Die direkteure beklee hul amp vir dié tydperk, maar hoogstens drie jaar, wat die Staatspresident ten tyde van hul aanstelling bepaal, maar kan weer aangestel word: Met dien verstande dat indien daar na sy oordeel gegronde redes daarvoor bestaan, die Staatspresident te eniger tyd die ampstermyn van 'n direkteur kan beëindig.

(5) 'n Deur die Staatspresident as voorsitter aangewese direkteur of, in sy afwesigheid, 'n aldus as adjunk-voorsitter aangewese direkteur, sit voor op 'n vergadering van die raad: Met dien verstande dat indien sowel die voorsitter as die adjunk-voorsitter van 'n vergadering van die raad afwesig is, 'n voorsitter deur die aanwesige direkteure uit hul midde verkies, op die vergadering voorsit.

(6) Geen lid van die Senaat of die Volksraad of 'n provinsiale raad of die Wetgewende Vergadering van die gebied Suidwes-Afrika kan as direkteur aangestel word nie en 'n direkteur ontruim sy amp sodra hy so 'n lid word.

(7) Behoudens die bepalings van subartikel (8), betaal die korporasie uit sy fondse aan 'n direkteur dié besoldiging en toelaes en verskaf aan hom dié vervoergeriewe ten opsigte van sy dienste as direkteur, wat die Minister in oorleg met die Minister van Finansies bepaal.

(8) Ten opsigte van sy dienste as direkteur ontvang 'n persoon in die voltydse diens van die Staat geen besoldiging nie en word aan hom nie toelaes betaal wat groter is as dié wat ten opsigte van sy werk in diens van die Staat aan hom betaalbaar is nie.

(9) 'n Direkteur is nie persoonlik aanspreeklik vir verlies of skade wat uit of in verband met die nakoming van sy pligte ontstaan nie, tensy die verlies of skade te wyte is aan iets ter kwader trou gedoen of aan growwe nalatigheid of aan versuim om 'n bepaling van hierdie Wet na te kom.

Aandelekapitaal.

6. (1) Die aandelekapitaal van die korporasie bedra honderdmiljoen rand of dié groter bedrag wat die Minister in oorleg met die Minister van Finansies van tyd tot tyd op aanbeveling van die raad bepaal, en word in gewone aandele van 'n rand elk verdeel.

(2) Aandele in die korporasie word slegs deur die Staat opgeneem en is nie oordraagbaar nie.

(3) Die Staat neem aandele in die korporasie op in dié mate en behoudens dié voorwaardes wat die Minister in oorleg met die Minister van Finansies van tyd tot tyd bepaal.

(4) Behoudens die bepalings van subartikel (5), word daar vir aandele in die korporasie betaal uit gelde deur die Parlement vir daardie doel bewillig.

(5) Aandele in die korporasie gelykwaardig aan die waarde van ondernemings of ander finansiële belange van die Krygstuigraad deur die korporasie ingevolge hierdie Wet oorgeneem, word kosteloos aan die Staat uitgereik, en geen vergoeding word deur die Krygstuigraad vir die oordrag van bedoelde ondernemings of finansiële belange aan die korporasie gevra nie.

(6) Die waarde van die in subartikel (5) bedoelde ondernemings of finansiële belange is dié waarde wat die Minister in oorleg met die Minister van Finansies bepaal.

7. The liability of the State as holder of the shares in the corporation shall be limited to the amount unpaid on shares held by it. Limitation of liability of State.

8. (1) The corporation shall, except in so far as this Act may otherwise provide, utilize all its assets solely for the attainment of its objects and matters incidental thereto, but may with the approval of the State President declare an annual dividend not exceeding eight per cent. Finances of corporation.

(2) The board shall cause proper records to be kept of all the financial transactions, assets and liabilities of the corporation.

(3) The accounts of the corporation shall be audited annually by a person registered as an accountant and auditor under the provisions of the Public Accountants' and Auditors' Act, 1951 (Act No. 51 of 1951), and nominated annually by the Minister.

(4) As soon as may be after the completion of every audit the board shall furnish the Minister with the report of the auditor containing such particulars as may be prescribed by the regulations, together with a report on the activities of the corporation containing particulars so prescribed, and the Minister shall lay each report and any statements of account accompanying such report on the Table of the Senate and of the House of Assembly within one month after receipt thereof by him, if Parliament is in ordinary session, or if Parliament is not in ordinary session, within one month after the commencement of the next ensuing ordinary session, unless disclosure of any such report may in the opinion of the Minister jeopardize the safety of the State.

(5) The board shall furnish the Minister with such information as he may call for from time to time in respect of the activities or financial position of the corporation.

9. The State President may make regulations in regard to— Regulations.

(*a*) the place where the head office of the corporation shall be situated;

(*b*) conditions or restrictions subject to which the board shall exercise the powers of the corporation, including the circumstances in which the board shall exercise such powers subject to the approval of the State President or the Minister or the Minister acting in consultation with any other Minister of State and the manner in which such powers shall be exercised in particular circumstances or in relation to companies promoted by the corporation;

(*c*) the calling of and procedure and quorum at meetings of the board, including the manner of voting and the number of votes required for a decision of the board;

(*d*) the preservation of secrecy in regard to the affairs of the corporation;

(*e*) the keeping of records, minutes and books of account;

(*f*) the contents of auditors' or other reports to be furnished to the Minister by the board;

(*g*) the date on which the financial year of the corporation shall terminate;

(*h*) the manner of calculating the price at which and the circumstances in which armaments shall be supplied by the corporation to the State, whether in general or in particular cases;

(*i*) generally, all matters for which he deems it necessary or expedient to make regulations in order to achieve the objects of this Act.

10. The corporation shall not be wound up except by or under the authority of an Act of Parliament. Winding up of corporation.

11. No person shall carry on business and no company shall be registered under the Companies Act, 1926 (Act No. 46 of 1926), under or by a name in which the expression "Armscor" or "Krygkor" appears or which is identical with the name of the corporation or which so nearly resembles such name as to be cal- Use of name of corporation.

Beperking van Staatsaanspreeklikheid.

7. Die aanspreeklikheid van die Staat as houer van die aandele in die korporasie word beperk tot die onopbetaalde bedrag ten opsigte van aandele wat deur die Staat gehou word.

Finansies van korporasie.

8. (1) Die korporasie wend al sy bates aan, behalwe vir sover hierdie Wet anders bepaal, slegs vir die bereiking van sy oogmerke en aangeleenthede wat daarmee in verband staan, maar kan met goedkeuring van die Staatspresident 'n jaarlikse dividend van hoogstens agt persent verklaar.

(2) Die raad moet van alle geldelike transaksies, bates en laste van die korporasie behoorlik boek laat hou.

(3) Die rekenings van die korporasie moet jaarliks geouditeer word deur 'n persoon wat kragtens die bepalings van die Wet op Openbare Rekenmeesters en Ouditeurs, 1951 (Wet No. 52 van 1951), as rekenmeester en ouditeur geregistreer is en wat jaarliks deur die Minister benoem word.

(4) So spoedig doenlik ná voltooiing van elke oudit moet die raad aan die Minister die ouditeursverslag verstrek wat die by regulasie voorgeskrewe besonderhede bevat, tesame met 'n verslag oor die bedrywighede van die korporasie wat aldus voorgeskrewe besonderhede bevat, en die Minister lê elke verslag en die rekeningstate wat bedoelde verslag vergesel, in die Senaat en in die Volksraad ter Tafel binne 'n maand nadat hy dit ontvang het, indien die Parlement in gewone sessie is, of, indien die Parlement nie in gewone sessie is nie, binne 'n maand na die aanvang van die eersvolgende gewone sessie, tensy openbaarmaking van bedoelde verslag na die oordeel van die Minister die veiligheid van die Staat aan gevaar kan blootstel.

(5) Die raad moet aan die Minister dié inligting verstrek wat hy van tyd tot tyd ten opsigte van die bedrywighede of geldelike stand van die korporasie aanvra.

Regulasies.

9. Die Staatspresident kan regulasies uitvaardig met betrekking tot—

(*a*) die plek waar die hoofkantoor van die korporasie geleë moet wees;

(*b*) voorwaardes of beperkings onderworpe waaraan die raad die bevoegdhede van die korporasie moet uitoefen, met inbegrip van die omstandighede waaronder die raad bedoelde bevoegdhede moet uitoefen met goedkeuring van die Staatspresident of die Minister of die Minister wat in oorleg met 'n ander Staatsminister optree, en die wyse waarop bedoelde bevoegdhede onder bepaalde omstandighede of met betrekking tot deur die korporasie opgerigte maatskappye uitgeoefen moet word;

(*c*) die byeenroep van en prosedure en kworum op vergaderings van die raad, met inbegrip van die wyse waarop stemme uitgebring word en die getal stemme benodig vir 'n besluit van die raad;

(*d*) geheimhouding ten opsigte van die sake van die korporasie;

(*e*) die hou van registers, notule en rekeningboeke;

(*f*) die inhoud van ouditeurs- of ander verslae wat deur die raad aan die Minister verstrek moet word;

(*g*) die datum waarop die boekjaar van die korporasie eindig;

(*h*) die wyse waarop die prys bereken moet word waarteen en die omstandighede waaronder krygstuig deur die korporasie aan die Staat verskaf moet word, hetsy oor die algemeen of in bepaalde gevalle;

(*i*) in die algemeen, alle aangeleenthede waarvoor hy dit nodig of dienstig ag dat regulasies uitgevaardig moet word ten einde die oogmerke van hierdie Wet te bereik.

Likwidasie van korporasie.

10. Die korporasie word nie gelikwideer nie behalwe deur of kragtens 'n Wet van die Parlement.

Gebruik van naam van korporasie.

11. Geen persoon mag sake doen en geen maatskappy mag kragtens die Maatskappywet, 1926 (Wet No. 46 van 1926), geregistreer word, onder of op 'n naam waarin die uitdrukking „Armscor" of „Krygkor" voorkom of wat dieselfde as die naam

culated to deceive: Provided that this section shall not prohibit any person from carrying on business or remaining registered under or by a name under or by which such person carried on business or was registered at the commencement of this Act.

Exemption of corporation from provisions of certain laws.

12. (1) Subject to the provisions of subsection (2), the provisions of the Companies Act, 1926 (Act No. 46 of 1926), or of any other law relating to companies, shall not apply with reference to the corporation.

(2) The State President may by proclamation in the *Gazette* apply to the corporation any provision of the said Act or other law, not inconsistent with the provisions of this Act, with such modifications as may be specified in the proclamation.

(3) The State President may by like proclamation exempt the corporation from the provisions of such laws as may be specified in the proclamation, to the extent so specified.

(4) The State President may from time to time in like manner repeal or amend any proclamation issued under this section.

Amendment of section 13 of Act 87 of 1964.

13. Section 13 of the Armaments Act, 1964, is hereby amended by the addition of the following subsection—

"(7) An officer or employee of the board may with his consent be seconded by the board, either for a particular service or for a period of time, to the service of the Armaments Development and Production Corporation of South Africa, Limited, or of any company promoted by the said corporation, on such conditions as the board may determine, and such officer or employee shall for the purposes of section 14 be deemed to have remained in the service of the board while so seconded.".

Short title.

14. This Act shall be called the Armaments Development and Production Act, 1968.

van die korporasie is of in so 'n mate daarmee ooreenstem dat dit waarskynlik misleidend kan wees nie: Met dien verstande dat hierdie artikel nie 'n persoon belet om sake te doen of geregistreer te bly onder of op 'n naam waaronder of waarop bedoelde persoon by die inwerkingtreding van hierdie Wet sake gedoen het of geregistreer was nie.

Vrystelling van korporasie van sekere wetsbepalings.

12. (1) Behoudens die bepalings van subartikel (2), is die bepalings van die Maatskappywet, 1926 (Wet No. 46 van 1926), of van 'n ander wet op maatskappye, nie met verwysing na die korporasie van toepassing nie.

(2) Die Staatspresident kan by proklamasie in die *Staatskoerant*, die een of ander bepaling van genoemde Wet of ander wet wat nie onbestaanbaar met die bepalings van hierdie Wet is nie, op die korporasie toepas met dié wysigings wat in die proklamasie vermeld word.

(3) Die Staatspresident kan by dergelike proklamasie die korporasie onthef van die bepalings van dié wette wat in die proklamasie vermeld word, en wel in die mate wat aldus vermeld word.

(4) Die Staatspresident kan op dergelike wyse 'n kragtens hierdie artikel uitgevaardigde proklamasie van tyd tot tyd herroep of wysig.

Wysiging van artikel 13 van Wet 87 van 1964.

13. Artikel 13 van die Krygstuigwet, 1964, word hierby gewysig deur die volgende subartikel by te voeg:

„(7) 'n Beampte of werknemer van die raad kan met sy toestemming tydelik aan die diens van die Krygstuigontwikkelings- en vervaardigingskorporasie van Suid-Afrika, Beperk, of van 'n deur bedoelde korporasie opgerigte maatskappy deur die raad afgestaan word, hetsy vir 'n bepaalde diens of vir 'n bepaalde tydperk, op dié voorwaardes wat die raad bepaal, en so 'n beampte of werknemer word by die toepassing van artikel 14 geag in diens van die raad te gebly het terwyl hy aldus afgestaan is.".

Kort titel.

14. Hierdie Wet heet die Wet op Krygstuigontwikkeling en -vervaardiging, 1968.

No. 60, 1968.]

ACT

To amend section 2 of the Railways and Harbours Control and Management (Consolidation) Act, 1957, so as to empower the Administration to move a ship which is subject to an attachment order; to amend section 38 of the said Act, so as to increase the statutory amounts payable in respect of stock killed or injured by a train; to amend section 6 of the Railways and Harbours Service Act, 1960, so as to amend the procedure governing the appointment of servants to permanent employment; to amend section 13 of the said Act and sections 17, 19, 30 and 31 of the Railways and Harbours Superannuation Fund Act, 1960, so as to provide for an amended method of calculating pensions; and to provide for other incidental matters.

(*English text signed by the State President.*)
(*Assented to* 12*th June*, 1968.)

BE IT ENACTED by the State President, the Senate and the House of Assembly of the Republic of South Africa, as follows:—

1. Section 2 of the Railways and Harbours Control and Management (Consolidation) Act, 1957, is hereby amended by the insertion of the following new paragraph after paragraph (4)*bis*:

"(4)*ter* to move any ship which has been attached by order of court to any place within the harbour wherein it was attached;".

Amendment of section 2 of Act 70 of 1957, as amended by section 1 of Act 4 of 1958, section 3 of Act 7 of 1963, section 5 of Act 39 of 1963, section 2 of Act 54 of 1964 and section 12 of Act 6 of 1965.

2. Section 38 of the Railways and Harbours Control and Management (Consolidation) Act, 1957, is hereby amended by the substitution for subsection (6) of the following subsection:

"(6) Compensation under this section to the owner of any stock killed or injured shall in no case be payable at a higher rate than as follows:

For any cattle, per head	Eighty rand.
For any horse	Seventy rand.
For any mule	Seventy rand.
For any pig	Thirty rand.
For any ostrich	Twenty-four rand.
For any sheep	Ten rand.
For any goat	Ten rand.
For any donkey	Eight rand.".

Amendment of section 38 of Act 70 of 1957, as amended by section 27 of Act 6 of 1965.

No. 60, 1968.]

WET

Tot wysiging van artikel 2 van die Konsolidasiewet op die Beheer en Bestuur van Spoorweë en Hawens, 1957, om die Administrasie te magtig om 'n skip wat onder beslaglegging is, te verskuif; tot wysiging van artikel 38 van genoemde Wet om voorsiening te maak vir die verhoging van die statutêre bedrae wat betaalbaar is ten opsigte van vee wat deur 'n trein gedood of beseer word; tot wysiging van artikel 6 van die Wet op Spoorweg- en Hawediens, 1960, om die prosedure waarkragtens dienare in vaste diens aangestel word, te wysig; tot wysiging van artikel 13 van genoemde Wet en artikels 17, 19, 30 en 31 van die Wet op die Spoorweg- en Hawesuperannuasiefonds, 1960, om vir 'n gewysigde metode van berekening van pensioene voorsiening te maak; en om vir ander aangeleenthede wat daarmee in verband staan, voorsiening te maak.

(*Engelse teks deur die Staatspresident geteken.*)
(*Goedgekeur op* 12 *Junie* 1968.)

DAAR WORD BEPAAL deur die Staatspresident, die Senaat en die Volksraad van die Republiek van Suid-Afrika, soos volg:—

Wysiging van artikel 2 van Wet 70 van 1957, soos gewysig deur artikel 1 van Wet 4 van 1958, artikel 3 van Wet 7 van 1963, artikel 5 van Wet 39 van 1963, artikel 2 van Wet 54 van 1964 en artikel 12 van Wet 6 van 1965.

1. Artikel 2 van die Konsolidasiewet op die Beheer en Bestuur van Spoorweë en Hawens, 1957, word hierby gewysig deur die volgende nuwe paragraaf na paragraaf (4)*bis* in te voeg:

„(4)*ter* om 'n skip waarop daar, uit hoofde van 'n hofbevel, beslag gelê is, te verskuif na enige plek in die hawe waarin daar op die skip beslag gelê is;".

Wysiging van artikel 38 van Wet 70 van 1957, soos gewysig deur artikel 27 van Wet 6 van 1965.

2. Artikel 38 van die Konsolidasiewet op die Beheer en Bestuur van Spoorweë en Hawens, 1957, word hierby gewysig deur subartikel (6) deur die volgende subartikel te vervang:

„(6) Die vergoeding wat ingevolge hierdie artikel aan die eienaar van gedode of beseerde vee betaalbaar is, gaan in geen geval die volgende bedrae te bowe nie:

Vir 'n bees ..	.. Tagtig rand.
Vir 'n perd ..	.. Sewentig rand.
Vir 'n muil ..	.. Sewentig rand.
Vir 'n vark ..	.. Dertig rand.
Vir 'n volstruis ..	.. Vier-en-twintig rand.
Vir 'n skaap ..	.. Tien rand.
Vir 'n bok ..	.. Tien rand.
Vir 'n donkie ..	.. Agt rand.".

3. Section 6 of the Railways and Harbours Service Act, 1960, is hereby amended by the substitution for the first proviso to subsection (2) of the following proviso:

Amendment of section 6 of Act 22 of 1960, as amended by section 47 of Act 6 of 1965.

"Provided that a certificate of permanent employment shall not be withheld from a servant with more than five years' continuous service except on the specific authority of the General Manager:".

4. Section 13 of the Railways and Harbours Service Act, 1960, is hereby amended—

Amendment of section 13 of Act 22 of 1960, as amended by section 13 of Act 62 of 1961 and sections 49 and 60 of Act 6 of 1965.

(*a*) by the substitution for subparagraph (i) of paragraph (*c*) of subsection (4) of the following subparagraph:

"(i) an amount arrived at by adding to the annual average of the deceased person's pensionable emoluments for the four years immediately preceding the date of his dismissal or resignation, as the case may be, an amount equal to five per cent of such annual average in respect of each complete year in respect of which he contributed: Provided that for the purpose of ascertaining such annual average, the pensionable emoluments on which the deceased person contributed in respect of his service up to and including the fixed date shall be deemed to be increased by ten per cent, and that his pensionable emoluments in respect of his service after the fixed date shall be deemed to be not less than the amount obtained by increasing, by ten per cent, the pensionable emoluments on which he was contributing on the fixed date; or"; and

(*b*) by the insertion after paragraph (*a*) of subsection (6) of the following paragraph:

"(*aA*) Subsection (4) as amended by section 13 (1) (*a*) and (*b*) of the Railways and Harbours Acts Amendment Act, 1961 (Act No. 62 of 1961), shall apply in relation to the death of every person to whom an annuity was granted under subsection (1) of this section, whose dismissal or resignation took effect after the fixed date provided for in subsection 4 (*c*)*bis* of this section but on or before the thirty-first day of March, 1968, and whose death occurred or occurs on or after the first day of April, 1968.".

5. Section 17 of the Railways and Harbours Superannuation Fund Act, 1960, is hereby amended by the substitution for subsection (1) of the following subsection:

Amendment of section 17 of Act 39 of 1960, as amended by section 17 of Act 62 of 1961, section 8 of Act 18 of 1966 and section 5 of Act 23 of 1967.

"(1) An annuity shall be calculated at the rate of—

(*a*) one-fiftieth in the case of a member to whom the provisions of section 16 (1) (*d*) of the Railways and Harbours Service Act, 1960, apply, whatever the age of retirement applicable to him may be; or

(*b*) one-fifty-fifth in the case of a member holding a position mentioned in section 16 (1) (*c*) or (*e*) of the Railways and Harbours Service Act, 1960, whatever the age of retirement applicable to him may be; or

(*c*) one-sixtieth in the case of all other members,

for each year of the period of membership of the New Fund, based on the annual average of the pensionable emoluments for the period of four years immediately preceding retirement, or the annual average of the pensionable emoluments for the whole period of membership of the New Fund, whichever is the greater: Provided that no annuity shall be granted to any person unless contributions have been made

Wysiging van artikel 6 van Wet 22 van 1960, soos gewysig deur artikel 47 van Wet 6 van 1965.

3. Artikel 6 van die Wet op Spoorweg- en Hawediens, 1960, word hierby gewysig deur die eerste voorbehoudsbepaling by subartikel (2) deur die volgende voorbehoudsbepaling te vervang:

„Met dien verstande dat behalwe met die uitdruklike magtiging van die Hoofbestuurder 'n sertifikaat van vaste diens nie van 'n dienaar met meer as vyf jaar ononderbroke diens weerhou mag word nie:".

Wysiging van artikel 13 van Wet 22 van 1960, soos gewysig deur artikel 13 van Wet 62 van 1961 en artikels 49 en 60 van Wet 6 van 1965.

4. Artikel 13 van die Wet op Spoorweg- en Hawediens, 1960, word hierby gewysig—

(*a*) deur subparagraaf (i) van paragraaf (*c*) van subartikel (4) deur die volgende subparagraaf te vervang:

„(i) 'n bedrag wat verkry word deur aan die jaarlikse gemiddelde van die oorlede persoon se pensioengewende emolumente oor die vier jaar wat onmiddellik voorafgegaan het aan die datum van sy ontslag of bedanking, na gelang van die geval, 'n bedrag by te voeg wat gelykstaan met vyf persent van sodanige jaarlikse gemiddelde ten opsigte van elke voltooide jaar ten opsigte waarvan hy bygedra het: Met dien verstande dat by die vasstelling van sodanige jaarlikse gemiddelde, die pensioengewende emolumente waarop die oorlede persoon ten opsigte van sy diens tot en met die vasgestelde datum bygedra het, geag word met tien persent verhoog te wees, en dat sy pensioengewende emolumente ten opsigte van sy diens na die vasgestelde datum geag word nie minder te wees nie as die bedrag wat verkry word deur die pensioengewende emolumente waarop hy op die vasgestelde datum bygedra het, met tien persent te verhoog; of"; en

(*b*) deur na paragraaf (*a*) van subartikel (6) die volgende paragraaf in te voeg:

„(*aA*) Subartikel (4) soos gewysig deur artikel 13 (1) (*a*) en (*b*) van die Wysigingswet op Spoorweg- en Hawewette, 1961 (Wet No. 62 van 1961), is van toepassing met betrekking tot die dood van iedereen aan wie 'n jaargeld toegeken is ingevolge subartikel (1) van hierdie artikel, wie se ontslag of bedanking van krag geword het na die vasgestelde datum soos bepaal in subartikel 4(*c*)*bis* van hierdie artikel maar op of voor die een-en-dertigste dag van Maart 1968 en wat op of na die eerste dag van April 1968 te sterwe gekom het of kom.".

Wysiging van artikel 17 van Wet 39 van 1960, soos gewysig deur artikel 17 van Wet 62 van 1961, artikel 8 van Wet 18 van 1966 en artikel 5 van Wet 23 van 1967.

5. Artikel 17 van die Wet op die Spoorweg- en Hawesuperannuasiefonds, 1960, word hierby gewysig deur subartikel (1) deur die volgende subartikel te vervang:

„(1) 'n Jaargeld word bereken teen die skaal van—

(*a*) een-vyftigste in die geval van 'n lid op wie die bepalings van artikel 16 (1) (*d*) van die Wet op Spoorweg- en Hawediens, 1960, van toepassing is, wat ook al die op hom toepaslike aftreeleeftyd mag wees; of

(*b*) een vyf-en-vyftigste in die geval van 'n lid wat 'n betrekking beklee wat genoem word in artikel 16 (1) (*c*) of (*e*) van die Wet op Spoorweg- en Hawediens, 1960, wat ook al die op hom toepaslike aftreeleeftyd mag wees; of

(*c*) een-sestigste in die geval van alle ander lede,

vir elke jaar van die tydperk van lidmaatskap van die Nuwe Fonds, gebaseer op die jaarlikse gemiddelde van die pensioengewende emolumente vir die tydperk van vier jaar wat uitdienstreding onmiddellik voorafgaan, of die jaarlikse gemiddelde van die pensioengewende emolumente vir die hele tydperk van lidmaatskap van die Nuwe Fonds, na gelang van watter die hoogste is: Met dien verstande dat geen jaargeld aan iemand toegeken mag word nie tensy bydraes deur of ten behoewe van hom gestort is ten opsigte

by him, or on his behalf, in respect of a period of ten years or more; and provided further that the member is in other respects qualified for such an annuity.".

Amendment of section 19 of Act 39 of 1960.

6. Section 19 of the Railways and Harbours Superannuation Fund Act, 1960, is hereby amended by the substitution for the final proviso of the following proviso:

"Provided further that if the period of re-employment is less than four years, the annuity shall be based on the average pensionable emoluments for the full period of re-employment.".

Amendment of section 30 of Act 39 of 1960, as amended by section 20 of Act 62 of 1961, section 8 of Act 54 of 1964 and section 65 of Act 6 of 1965.

7. Section 30 of the Railways and Harbours Superannuation Fund Act, 1960, is hereby amended by the substitution for subparagraph (i) of subsection (3) (*a*) of the following subparagraph:

"(i) in the case of a deceased member who had contributed to the New Fund in respect of a period of one year or longer: an amount arrived at by adding to twice the annual average of such member's pensionable emoluments for the last four years of his service, or for the actual period in respect of which he contributed if that period was less than four years, an amount equal to ten per cent of such annual average in respect of each complete year in respect of which he contributed; or".

Amendment of section 31 of Act 39 of 1960, as amended by section 66 of Act 6 of 1965.

8. Section 31 of the Railways and Harbours Superannuation Fund Act, 1960, is hereby amended—

(*a*) by the substitution for subsection (6) of the following subsection:

"(6) The preceding provisions of this section shall apply in relation to the death of every such annuitant as is referred to in subsection (1) who ceased to be a member of the New Fund on or after the first day of April, 1968, and whose death occurred or occurs on or after that date."; and

(*b*) by the addition to subsection (7) of the following paragraph:

"(*c*) who ceased to be a member of the New Fund on or after the first day of March, 1956, but before the first day of April, 1968, and who died or dies after the thirty-first day of March, 1959, this section, as it existed immediately prior to the first day of April, 1968, shall continue to apply.".

Commencement of sections 4, 5, 6, 7 and 8.

9. Sections 4, 5, 6, 7 and 8 shall be deemed to have come into operation on the first day of April, 1968.

Application of Act to South-West Africa.

10. This Act shall apply also to the territory of South-West Africa.

Short title.

11. This Act shall be called the Second Railways and Harbours Acts Amendment Act, 1968.

van 'n tydperk van tien jaar of langer; en met dien verstande voorts dat die lid in ander opsigte vir so 'n jaargeld gekwalifiseerd is.".

Wysiging van artikel 19 van Wet 39 van 1960.

6. Artikel 19 van die Wet op die Spoorweg- en Hawesuperannuasiefonds, 1960, word hierby gewysig deur die laaste voorbehoudsbepaling deur die volgende voorbehoudsbepaling te vervang:

„Met dien verstande voorts dat indien die tydperk van herindiensneming minder as vier jaar is, die jaargeld op die gemiddelde pensioengewende emolumente vir die volle tydperk van herindiensneming gebaseer word.".

Wysiging van artikel 30 van Wet 39 van 1960, soos gewysig deur artikel 20 van Wet 62 van 1961, artikel 8 van Wet 54 van 1964 en artikel 65 van Wet 6 van 1965.

7. Artikel 30 van die Wet op die Spoorweg- en Hawesuperannuasiefonds, 1960, word hierby gewysig deur subparagraaf (i) van subartikel (3) (*a*) deur die volgende subparagraaf te vervang:

„(i) in die geval van 'n oorlede lid wat tot die Nuwe Fonds bygedra het ten opsigte van 'n tydperk van een jaar of langer: 'n bedrag wat verkry word deur aan twee maal die jaarlikse gemiddelde van so 'n lid se pensioengewende emolumente vir die laaste vier jaar van sy diens, of vir die werklike tydperk waarvoor hy bygedra het as daardie tydperk korter as vier jaar was, 'n bedrag by te voeg wat gelykstaan met tien persent van sodanige jaarlikse gemiddelde ten opsigte van elke voltooide jaar ten opsigte waarvan hy bygedra het; of".

Wysiging van artikel 31 van Wet 39 van 1960, soos gewysig deur artikel 66 van Wet 6 van 1965.

8. Artikel 31 van die Wet op die Spoorweg- en Hawesuperannuasiefonds, 1960, word hierby gewysig—

(*a*) deur subartikel (6) deur die volgende subartikel te vervang:

„(6) Die voorgaande bepalings van hierdie artikel is van toepassing met betrekking tot die dood van elke sodanige jaargeldtrekker as wat in subartikel (1) bedoel word, wat op of na die eerste dag van April 1968 opgehou het om 'n lid van die Nuwe Fonds te wees en op of na daardie datum te sterwe gekom het of kom."; en

(*b*) deur die volgende paragraaf by subartikel (7) te voeg:

„(*c*) wat op of na die eerste dag van Maart 1956 maar voor die eerste dag van April 1968 opgehou het om 'n lid van die Nuwe Fonds te wees en wat na die een-en-dertigste dag van Maart 1959 te sterwe gekom het of kom, bly hierdie artikel, soos dit onmiddellik voor die eerste dag van April 1968 bestaan het, van toepassing.".

Inwerkingtreding van artikels 4, 5, 6, 7 en 8.

9. Artikels 4, 5, 6, 7 en 8 word geag op die eerste dag van April 1968 in werking te getree het.

Toepassing van Wet op Suidwes-Afrika.

10. Hierdie Wet is ook op die gebied Suidwes-Afrika van toepassing.

Kort titel.

11. Hierdie Wet heet die Tweede Wysigingswet op Spoorweg- en Hawewette, 1968.